

ABONAMENTUL
 Pe un an . 28 Cor.
 Pe un jum. . 14 "
 Pe o lună . 2 40 "
 Nrul de Duminică
 pe un an . 5 Cor.
 Pentru România și
 America . . 10 Cor.
 Nrul de zi pentru Ro-
 mânia și străinătate pe
 an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și **ADMINISTRAȚIA**
 Deal Ferecuz-vecz 20.
INSERȚIUNILE
 se primesc la administra-
 ția.
 Mulțumite publice și Loc de
 schis costă fiecare șir 20 H.
 Manuscrisurile nu se în-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

O monstruoasă pedagogică-literară.

Nu se pot găsi cuvinte destul de aspre pen-
 tru înfierarea ușurinței cu care se tratează la noi
 de o vreme încoace chestiunile școlare. Grație
 acestei ușurinți ne e dat să asistăm la una
 din cele mai triste stări de lucruri care
 poate deveni fatală pentru cultura noastră:
 școlile primare ale mitropoliei române or-
 todoxe nu dispun azi de un plan de în-
 vățământ aprobat de către organele statu-
 lui, așa că dacă acest plan nu se va face
 în câteva săptămâni, un mare număr de
 școli cari au cerut ajutor dela stat nu-l vor
 putea primi din care cauză vor înceta și
 vor fi înlocuite cu școli de stat.

Impasul acesta e un rezultat al condam-
 nabilei noastre nepăsări față de chestia
 școlară.

În anul trecut s'a emis o anchetă de
 10 inși, cari să compue un nou plan de
 învățământ. Ancheta s'a întrunit în Arad,
 dar din cauza lipsei de pregătiri prelimi-
 nare și din cauza alegerii nu tocmai potri-
 vite a membrilor anchetei, planul a ieșit
 cam slab, așa de slab încât el n'a putut
 mulțumi nici opinia publică românească,
 nici autoritățile școlare superioare ale țării.
 Ministerul de instrucție n'a aprobat planul
 acesta căruia Congresul național-bisericesc
 de astă toamnă s'a grăbit a-i da sancționa-
 rea cerută, fără ca să-l mai și cerceteze din
 toate punctele de vedere câte ar fi trebuit.
 Noi trebuie să-i fim de astădată mai recu-
 noscători ministerului de instrucție decât

Congresului care a octroiat școlilor noastre
 un plan de învățământ foarte slab.

În planul neaprobat, care are să fie în-
 locuit în cea mai mare grabă cu un plan
 nou care trebuie să treacă din nou prin
 filiera anchetei din Arad, în acest plan, zic,
 e depusă cea mai imposibilă limbă româ-
 nească, însoțită de o foarte deasă confu-
 sie care, bineînțeles, nu poate fi în măsura
 de a lămuri învățătorimea noastră care, în
 mare parte, nu dispune de cunoștințe pe-
 dagogice destul de vaste și destul de si-
 gure.

Ca formă, deci, acest plan e supt toată
 critica, și ancheta dela Arad va trebui să
 vegheze ca această greșală să nu se repe-
 teze și în anul acesta. Dacă în această an-
 chetă nu se găsește și un bărbat de școală
 care să fie stăpân pe o limbă românească
 frumoasă, ancheta să și lărgească cadrele
 și să cheme la lucru și pe alții, cari ar
 putea da mână de ajutor supt acest raport.
 Căci din punctul de vedere al formei ex-
 terioare, așadară al limbei, planul va trebui
 supus neapărat revizuirii unui singur băr-
 bat de școală care să-i dea o turnură uni-
 tară.

Dar nu numai limba e de dres aici. De
 fapt nici nu mai poate fi vorba de dres
 și de făcut din nou întreg planul, căci așa
 cum e el în ediția aprobată de congresul
 din 1909 e cel mai dureros monument al
 vieții noastre culturale din deceniile din
 urmă. Nici o singură pagină a acestui
 plan nu poate rezista măcar celei mai in-
 dulgente critici pe care i-o poate aduce un

bărbat de școală; nici o singură pagină nu
 e lipsită de greșeli grosolane, fie de fond,
 fie de formă. O extraordinar de condam-
 nabilă neglijență și confuzie se răsfață din
 fiecare pasagiu așa că dacă e vorba ca la
 toamnă să avem plan de învățământ, acela
 trebuie să fie cu totul nou, căci din actua-
 lului plan nu se mai poate susține nimic
 decât doar acele lucruri pe cari el le-a luat
 de-a gata din planul statului.

Planul dela 1909 e o cârpeală foarte pu-
 țin ingenioasă a celui dela 1903. El a fi-
 nut întrucâtva cont de ceea ce cere guver-
 nul și astfel a făcut unele adăogiri și unele
 omiteri mai mult sau mai puțin esențiale,
 dând naștere la un compromis cu totul
 monstruos.

Ca să se vadă aceasta mai bine vom
 arăta d. e. cum s'a purces la stabilirea în-
 vățământului limbei maghiare. Mai întâi:
 planul nostru e tradus cuvânt de cuvânt după
 planul unguresc. Dar dacă l'ar fi tradus
 măcar. Dar nu; el a dat cea mai imposi-
 bilă mistificare ce se poate închipui. Tra-
 ducerea e astfel încât ea nu se poate în-
 țelegi decât comparându-o cu textul origi-
 nal. Așa departe am ajuns în planul nostru,
 încât nu-l putem înțelegi fără al avea în-
 nainte pe cel unguresc.

Iată d. e. câteva modele de traduceri:
 »Zicăli populare și istorice« (!) pentru »le-
 gende«; »cunoașterea particularității, acusti-
 cei și morfologiei limbei maghiare cu în-
 grijire la întrebuintarea conștientă a orto-
 grafiei«, pentru: arătarea particularităților
 fonetice și morfologice ale limbei maghiare

Dorință.

Aș vrea să ai pe stâncă
 O vilă de coral,
 Și eu o dulce harpă
 De bard medieval.

Sub geamuri să-ți doinească
 Privighitori în cor,
 S'adormi în serenade
 Bălăul meu odor.

Ca un bohem romantic
 Să uit cât suferam,
 Să-ți cânt în nopți cu lună
 Sub înfloritul geam.

Rătăcitori pe-alee
 Visând cu gândul dus,
 Să te desmerd în lacrimi
 Să te iubesc nespus.

Să-ți fac orice pe vo'e
 Ca un chochet aprod,
 Să fii crăiasa lumii,
 Iar eu tot biet rapsod.

Cântec.

Blând îngeraș cu păr de aur,
 Cu ochi și zimbete ce mint,
 De ce m'oprești în orice clipă
 În al iubirii labirint?!

De ce veghezi întreaga noapte
 Tu alb și gingaș trandafir,
 Și îți topești plăpândul suflet
 În triste note de clavir?!

Pentru iatacul tău de marmur
 Vreau să rămân perdut amant,
 Căci ce-ar căta oare'n splendoarea-i
 O slabă umbră din neant?!

A. Cotruș.

Emile Verhaeren.

Sfântul Ion Evanghelistul.

I.

Dupăce Iosif din Armathea coborise pe Crist,
 țeapăn, vânt și rece, din vârful crucii, și când
 straja și mulțimea pleaseră, iar munții și ceru-
 rile și apele și pământul, sbucumate o clipă de
 vânturi și de focuri, se linișțiseră iar, — o, să-
 rutarea lui Ion pe iatma Dumnezeului său!

Murise inima asta, cu blândețea ei lină și răb-
 dătoare, cu iertarea ei adâncă și dragostea-l lu-

minoasă, iar Ion voia să le culeagă într'o săru-
 tare, ca să n'albă vreme nici să lăncezească nici
 să moară de secetă, întreita lor înflăcărare, în cele
 trei zile lungi pe care le va petrece în fundul
 mormântului greu, Stăpânul înainte de a învia.

Oh, buzele lui Ion și sărutarea lor supremă,
 în tăcere, chiar pe locul unde se infipsese
 lancea!

Dupăce dusesse pe Maria acasă, întâia stea își
 deschidea floarea, colo sus, pe cerul ludeel, iar
 Ion o privea, în azurul vast și limpede, cum stră-
 lucește de curată și de nevinovată, ce părea în-
 suși sufletul său prefăcut în lumină!

Mânia rea plecase dintr'ânsul; gonise pentru
 totdeauna în noaptea lor mândria deșartă și zarva
 ei; chema pe fruntea lui înjurăturile deslănțuite
 ca să facă asemeni Dumnezeului său pe moarte
 — și ca să lerte blând de tot, cu lacrimi.

Se făcea foarte slab și se simțea foarte tare;
 aduna într'însul puterea tainică a celor ce stă-
 pânesc viața nu prin puterea nelinfrântă și ne-
 sfârșit de mândră, ci prin voința umilită și prin
 sfîințirea și blândețea nepotolită.

II.

Ierusalim dormea departe, iar Ion, din cărare în
 cărare, se ducea într'acolo, gândindu-se la Petre,
 care, fără îndoială, plângea unde-va supt cer,
 greșeala fără margini de a-l fi fost rușine de
 Dumnezeul său.

Petre gemea, înspălmântându-se de noapte

și aplicarea corectă a regulilor ortografice»; »bucăți de cetire luate din viața naturii, patriei și din cercul higienic. Poezii enarative de cuprins istoric» în loc de »bucăți de cetire din viața naturii țării noastre și din sfera igienei. Scurte poezii narative cu subiecte din legendele maghiare sau din istorie»; »aplicarea numerilor întregi învățați cu exemple luate din viața casnică» în loc de: »socoteli cu numeri întregi și cu fracțiuni, aplicate la teme din viața casnică»; aptitudinea copilului în vorbirea maghiară în clasa a III, deja trebuie să se extindă într'acolo, ca determinările, atributul și conjuncțiunile, la întrebările puse să dea răspunsuri corecte și să fie stăpân pe folosirea vorbelor» în loc de »elevul trebuie să ajungă în cl. III așa departe în cunoștințele sale de limbă maghiară, încât în răspunsurile sale la întrebările puse să știe aplica corect articolul, atributul și conjuncțiile și să știe întrebuința verbele...»; »din cercul istoric: unele legende referitoare la descălecarea țării și clarificarea faptului, că maghiarii n'au apăsător popoarele aflate aici ci au tractat cu ele în relațiuni amicabile în loc de: »din istorie: câteva legende despre descălecat și arătarea că maghiarii n'au nimic popoarele pe care le-au aflat aici ci a pășit cu ele în raporturi de frățietate»; »Materialul anului al V-lea și al VI-lea învățătorul trebuie să-l folosească astfel, ca destoinic a copilului în vorbirea maghiară să devină fluentă și statornică, iar aptitudinile lui în concept să meargă crescând» în loc de »învățătorul e dator să propuie materialul de clasa V și VI astfel, ca elevii să ajungă a putea vorbi ungurește fluent și cu o anumită siguranță, iar în cât privește conceputul, acesta să devie tot mai bun».

Dar nu mai continuă cu relevarea tuturor greșelilor, căci așa ceva ar reclama zeci de coloane de gazetă. Și din cele scoase aici la iveală se poate vedea ce e planul nostru de învățământ pe care Dumnezeu i-a dat ministrului de culte bunul gând ca să nu-l aprobe. Intr'adevăr, dacă dl Zichy

ni-ar fi voit răul n'ar fi avut decât să aprobe acest plan fără păreche de slab; cu ajutorul lui școala noastră ar fi mers cu pași giganti spre cele mai înalte culmi ale întunerecului desăvârșit.

Iar planul nu e slab numai cât privește limba maghiară; el e tot așa de imposibil și la celelalte materii. În el sânt depuse cele mai eclatante dovezi de ignoranță, încât citindu-l nu se poate să nu îți vie pe buze întrebarea: unde a fost ancheta dela Arad când s'a comis acest epocal monument pedagogic-literar? A dormit? Nici ortografie, nici interpuncțiune, nici limbă, nici logică, nici o împărțire rațională a materialului — nimic nu se găsește în el, ci numai confuzie și greșeli care de care mai cu vârf. Iată d. e. o clasică pildă de interpuncție și de limbă românească: »După ce învățământul în școală peste tot are de scop principal, educațiunea copilului și în linie aduce pregătirea pentru scopurile vieții, urmează de sine, că cele mai prețioase (!) obiecte de învățământ, sânt, cari servesc scopului principal; între cari locul întâi îl ocupă studiul religiunii sau catehizarea. Prin catehizare nu se tractează numai de câștigarea unor cunoștințe, dar mai ales, ca aceste să lase urme adânci în sufletul școlarului, dezvoltând în el simțul religios, care să predominaze în formarea caracterului, ținta învățământului b'ne organizat».

Și mai iată un exemplu de limbă românească pe care o pot lua drept model învățătorii: »Pond deosebit e însă în acest an a se pune pe exercițiile mentale», sau »un catehet bun chiar aceste momente le folosește a vorbi școlarilor despre Dumnezeu legând unul cu altul firile învățăturilor creștinești și intrunindu-le mai în urmă la un întreg complet, precum se găsesc într'un catehism bine întocmit». — În ce privește ortografie ajunge să amintim că reflexivul se se scrie aproape fără excepție *sz*, dar asta nu în mod consecvent; se scrie apoi: *poară*, estinde, fixând, Alexandri, Zrinyi Mi-

clos, Károly Robert, epoca Corviniilor, Rákoczy, moneta (monedă), igienă, (igienă), cartă (hartă), maghiari și Turci (cu T), desteritate, economii (economiei), prevalință etc. Ca limbă românească curată; palască (ploscă. ung. palack), bocal (pahar), unghiță (undiță), dulcu (movilă, ung. dülő), linie melcinitoare (spirală) etc. O droaie de greșeli de tipar cari alterează cu totul sensul și cari nu sânt îndreptate printr'o tablă de greșeli: munkaidő în loc de munkaadó, sistematică în loc de sistematizată, incredințându-se în loc de încercându se etc. Omiteri grave de principii pedagogice ca d. e. la geografie unde planul statului cere: A tanító az itt felsorolt anyagból vidékenként azt válogatja ki a mi növendéknek különösebben érdekelheti» (pg. 140). Acest principiu sănătos și pentru noi de o extraordinară importanță nu e amintit în planul nostru nici măcar în treacăt.

Cu un cuvânt: plan mai rău decât a cesta cu greu, se poate închipui. Ancheta din Arad stă acum în fața unei probleme grele de care nu-i mai e îngăduit să se scuture cu acea condamnabilă ușurință cu care ni-a dat la 1909 cel mai monstruos plan de învățământ.

Contestarea alegerii dela Făgăraș. Alegătorii lui Werner, rămași în minoritate față cu d. Dr. N. Șerban, au contestat alegerea, adresând o petiție, nu Curții de casație, ci Camerii deputaților.

Curtea de casație, pe semne, nu li-s'a părut alegătorilor lui Werner destul de patriotică. S'au adresat deci Camerei, care, poate va da crezământ acuzelor mincinoase despre »terorismul» și »agitația» sălbatecă desfășurată de alegătorii d-lui Șerban și vor anula alegerea, — cum s'a întâmp'at după alegerea din 1906 cu mandatul dela Lugoj al d-lui Dr. Gheorghe Popoviciu.

Orice ar hotărî Camera, sântem convinși că bravii alegători dela Făgăraș vor ști să și facă datoria și în viitor.

*

lângă palatele romane ale căror porfyre străluceau; iar Ion îl luă mâinile și s'așeză lângă dânsul și suspină, fără să-i spună nimic.

Dar privirea lui vorbea și inima lui era blândă, și dintr'odată, el ingenunchiă în fața lui Petru și se rugă cu glas puternic ca și cum și ar fi spovedit însăși greșeala lui. Iar Petre îmbrățișă pe Ion și simți că-i intră în suflet pacea și ardoarea.

Și Ion plecă îndată spre partea speluncilor, gândindu-se la Barrabas.

Copil gol pe jumătate se jucau lângă cisterne; conducătorii de cămile, arămii, căutau, beți și oboșiți, pe dibuite, din stradă în stradă, în fundul speluncilor, femele a căror dragoste și gură era roșie. Lângă ele, bea și cânta banditul. Ion s'a apropiat de el fără frică și-i zise cu blândeță:

»Frate, Isus din Nazareth m'a trimis la tine, ca să te iau și să-l pășim pe urmă amândoi».

Barrabas răspunse:

»Să-ți spun drept, dacă beau strașnic, beau ca să sărbătoresc cu veselie moartea lui și să-mi bat joc de el când m'ascultă femelle. Omorul și furtișagul și fetele cari se vând la colțul de stradă, îmi sânt tovarășii de drum; iar mulțimea nu se teme de mâinile mele».

Ion vol să se apropie și să-i mai vorbească încă; dar Barrabas, groaznic și nebun apucă amfora și amenință pe apostol, cu brațul ridicat:

»De altfel, cine e Christosul ăsta care umple căldărîmurile cu haimanale desculțe, cu femei pierdute, cu predici și semne plângărețe?

L-am cunoscut în Galileia, unde era un biet tâmplar prost, care dădea la rîndea lemn stăicat și păcălea lumea ca să trăiască. N'a știut nici odată să citească un rînd măcar din vre-o carte, și iacă-l vorbindu-ne și judecând pe Dumnezeu! De multă vreme spun viclenii că sânt fil Celui-de-sus, dar eu, Barrabas, oricât aș fi de acoperit cu noroiu, urăsc gluma asta și n'aș face-o, fiind încă prea sus, ca să mă cobor așa de jos».

Ion simți durerea sfredelindu-i așa de tare sufletul încât rugă, cu mâinile împreunate, pe una din femei, să împiedice pe Barrabas de a mai blestema,

Pumni sălbatici și negri îl împlîseră afară. Și Ion plecă suspinând în noaptea sarbădă, fără plângeri și hotărît și blând, totuși; întorcându-se spre tractirul blestemat, el își acoperii ochii, dar zise:

»Mă voiu reîntoarce!»

Zorile atinseră, îndată, cu mâinile lor cristaline, fruntea întunecată a pădurilor de pe coline și clopotnița templului unde se sbuciuma arama.

Deodată, pe când Ion mergea încă pe câmpii, o grămadă de pași umplură cu sgomotul lor, muntele Maslinilor și glasuri de femei strigau de departe tovarășelor că un om cu părul roș se spânzurase colo sus.

Inima lui Ion amuți, și nu scoase nici geamăt. Păcatul lui Iuda era nemărginit. Oh, seara aceea când să așezase, cu toți, la masă și îndrăsnise se vorbească și când nici nu-i tremurase mâna când Domnul îi întinse pânea!

Totuși, apostolul rătăcitor urmă mulțimea: mortul zăcea la piciorul unui copac și privea țînă, par'că, însăși ticăloșia lui. Ochiul îi eră întunecat și posomorât și aspru; te urmărea Lătratul geu a unu căne întrecea zarva mulțimei; oameni treceau, injurând mortul și s'arătau cruzi ca să-și ascunză teama. Ion simți că mila îi întrece scârba.

El se gândea departe: Totuși, a fost de-ai noștri, trei ani de zile, inima lui fu inima unui apostol; a iertat adesea, când trebuia să pedepsească, iar Isus Cristos, care știa ce va să fie, îl iubise.

Atunci, fără să se codească, Ion străbătu unde și învălmășala din ce în ce mai mare a mulțimei și ridicând trupul în brațele lui pioase, îi închise ochii cu degetele prea curate.

Apoi, îl luă să-l ducă el însuși în mormânt. Cineva îl însoți spre locurile singuratice și fără să spună nici un cuvând, amândoi îl îngropară pe Iuda...

Trad. de V. Eftimiu.

Să învățăm dela țărani! Din cercul Orăștelor ni se scrie: Câteva crișme jidovești stau dela alegere încoace, cu totul pustii, ca cele din Bobalna, Folt, Bolu și alurea, precum și a unor crișmari români cari n'au ținut samă de voința dreaptă a poporului, ca: unul din Romos, unul din Valdei, unul din Vinerea, din Turdaș, Orăștie, Pișchinți și alurea. În Pișchinți familiile de frunte din sat au premers cu o pildă frumoasă: s'au legat între sine în scris, că de s'or mai băga în crișma rătăciților și vânzătorilor lor crișmari, să plătească câte 50 coroane pedeapsă, în folosul fondului de zidire al bisericilor.

»Agitator» condamnat. Eri, Joi, tribunalul din Cluj a condamnat la 6 luni închisoare și 100 cor. amendă pe d. protopop Ioan Pop din Morlaca, pentru »agitație«, săvârșită rostind un discurs la adunarea învățătorilor din districtul Clujului.

»Era nouă» începe promițător...

»Răscoala» din Tohanul-vechiu. Ni se scrie: Vicecomitele comitatului Făgăraș, Al. Belle, a fost Miercuri în Tohanul-vechiu și a ascultat numeroși tohăneni și pe membrii primăriei. Totodată a dispus ca miliția să părăsească comuna, deoarece spiritele s'au liniștit. La liniștirea oamenilor a contribuit mult și faptul, că depușatul cercului Făgăraș, dl Dr. Nicoae Șerban a ieșit Joi de-asemena la fața locului, stând oamenilor într'ajutor.

După alegeri în comitatul Târnavel-mici. Una dintre cele mai frumoase lupte s'a dat fără îndolală în comitatul Târnavel-mici. Putem zice, că în acest comitat s'a purtat cu o înverșunare fără păreche lupta pentru cinstea steagului și lupta pentru trezirea conștiinței naționale.

Ca în tot locul și în comitatul Târnavel-mici a urmat după alegere, dănuind și acum prigonirea alegătorilor și șicanarea lor supt diferite pretexte »legale«. Primpretorul din Hosusău își face chiar de cap cu crețarea transgresiunilor.

Dela alegere încoace: »curtea nici unul român nu-l curată«; »toți câinii umblă nelegați«; »în tot locul se țin adunări neanunțate sau secrete«; »se poartă brăuri naționale românești«. Până acuma a dictat pedepse peste 5000 coroane.

Foarte bine face de alicum domnul primpretor, căci astfel de proceduri sânt neapărat necesare pe lângă acțiunea noastră ca să trezim pe deplin conștiința poporului din comitatul Târnavel-mici. Păcat că domnul Scotus Viator nu-i aici să vadă cum culreeră jandarmii satele, urmărind pe românii »răzvrătiți«.

De doi vânzători de neam trebuie să amintim și în acest loc, de doi înși, cari și-au uitat de tot cel mai scump înaintea unui român.

Unul este: Ioan Fekete, arendaș de moară în Pânade. Român ca el nu mai era — înainte de alegere. Își bătea pieptul prin tot locul, că el așa și așa are să voteze. Dar' ce să zicem?! Doar' ginerele său este Ioan Moldovan preot gr. cath. din Gantălu despre care să spuie că la sfatul lui a dezertat socrul. Rușine să le fie!

Rușinează-te dle învățător din Pânade Gheorghe Nju (alias Nicz György sau Gyuri), care chiar în ziua alegerii al fugit de acasă.

Rușine să-ți fie, că măcelul dela Pânade a rămas în sufletul d-tale fără amintire și fără urmă.

Alegerea dela Virșeș. »Budapesti Hirnap« publică o corespondență despre alegerea dela Virșeș din care reiese un lucru compromițător pentru partidul socialist. La alegerea întâie candidatului guvernului a obținut vre o 1000 de voturi, candidatului naționalist german d. Herga 800

și candidatului socialist peste 300 de voturi. La balotaj, numărul de voturi al lui Lang a crescut aproape cu 300, pe când a lui Heegn a rămas cam același. Explicația acestui lucru ni-l dă acum »B. H.« care spune că la balotaj *socialiștii au votat pe candidatului guvernului.* Iată sinceritatea partidului socialist demascată. Înainte de alegeri ziarul socialist *Népszava* a căutat să bănuiască în modul cel mai murdar și incalificabil pe fruntașii români din Arad, acuma partidul socialist își dă concursul ca să reușească un candidat guvernamental contra singurului candidat naționalist german cu sorți de isbândă. Cam ce o fi primit în schimbul acestor servicii aduse guvernului dd. Bokányi, Garami și soțul?

Căpătuiele pentru opoziția ungurească. În ședința de eri a camerei majoritatea a hotărât după propunerea dlui Khuen să se înființeze trei nouă posturi de secretari ai camerei. Numărul lor total se urcă acuma la 12, pe cînd acum cinci ani el nu era decît de 6 (coaliția înființase și ea trei posturi nouă). Aceasta pentru a da partidului kossuthist două posturi, și pentru a da și partidului popular un post, pe cînd justiții nu primesc decît un singur post. Înființarea noilor posturi nu e decît un pretext pentru căpătuirea opoziției miluite a dlor Kossuth și Rakovszky.

Cum este îngrijită sănătatea țaranului român.

Un ziar unguresc din Budapesta aduce știri înspăimântătoare despre stările de sănătate din ținutul Vașcăului și Bihor. Știam de mult că poporul nostru este decimat de multe boale și că mai ales numărul copiilor ce mor e înspăimântător de mare. Față cu faptele astea, administrația și presa ungurească, aduceau adesea ca scuză faptul că țaranul nostru nu vrea să știe de medici.

Va fi asta adevărat în unele ținuturi, dar cum să cheme țaranul pe doctori, cînd buna și iubitoarea noastră stăpânire ungurească îl lasă fără doctori? Pe cînd celelalte slujbe sânt pline de fel de fel de slujbași adesea fără rost, plătiți cu lefuri mari, doctorii cari sânt cei mai trebuitori pentru viața poporului sânt plătiți cu lefuri de ris deși se știe că ei au învățatura cea mai grea, cea mai scumpă și meseria cea mai primejdioasă, căci se pot molipsi ușor dela bo'navi. După statistica țării noastre, doctorii nu trăiesc decît 38 de ani în mijlociu, adică una peste alta.

Sânt sute de posturi de doctori cu câte 6-800 de fl. leafă pe an și pentru leafa asta au câte 8-10-12 comune de îngrijit. Deputatul nostru d. Dr. Vaida a vorbit în vre-o două rînduri cerînd guvernului îmbunătățiri pentru doctori, singurii slujbași pentru cari au cerut îmbunătățiri deputații noștri, dar guvernul nu i-a dat ascultare. Nu fiindcă ar fi vrut să cruțe, ci pentrucă d. Apponyi a cerut milioanele pentru învățătorii unguri și spre a face școale ungurești printre români și slovaci. Lasă să se prăpădească românii, și-a zis el, căci sânt prea mulți, iar ceilalți vor fi mai ușor de maghiarizat.

Astfel s'au gândit și se gândesc și azi miniștrii unguri și așa am ajuns să vedem comune și ținuturi întregi bătute de boale și epidemii de cari domnii dela administrația comitatului nu au nici știre. Iată ce po-

vestește, nu vre-un »mincinos« de ziar românesc, ci un ziar *unguresc*, »Az Est«:

De cîtăva vreme sosesc la Oradea-mare știri tot mai dese că în ținutul Vașcăului, difteria decimează poporația în mod îngrozitor. Întrebând pe medicul primar al comitatului, am primit răspunsul că administrația nu are cunoștință decît în total de 7 cazuri de difterie.

— E adevărat că nu este nici un doctor în acel ținut?

— Am publicat în mod reglementar concursul, dar nu s'a prezentat nimeni. (Fiindcă e stabilită o leafă mizerabilă pentru doctor și fiindcă i-se dă un număr prea mare de comune în îngrijire N. Red.) Corespondentul nostru, zice ziarul unguresc, a plecat în ținutul respectiv ca să se încredințeze și a găsit următoarele:

Întrînd în comuna Lunca a auzit sunând clopotele. Cînd a întreat pe un jurat al satului, acesta i-a zis:

— Înormîntăm, domnule, avem aproape în fiecare zi câte o îngropăciune.

Cercetînd în matricula morților a constatat că în lunile Mai și Iunie 18 copii au murit de difterie. Trei familii au pierdut toți copiii. Iată numele tuturor copiilor: Petru Bogdan de un an și jumătate, Filimon Bogdan de doi ani, Nicolae Gavra 3 luni, Elisaveta Danciu de 2 ani, Ion Burta 6 săptămâni, Iosefa Magda 2 ani, Vasile Vana 4 ani. Apoi 3 frați alături: Aurelia Săcui 6 ani, Miron Săcui 10 ani, Iliana Săcui 3 ani. Alți cinci frați morți toți anume: Maria Popa 4 ani, Ana Popa 6 ani, Iosif Popa 1 an, Terezia Popa 7½ ani, Mihai Popa 10 ani. În sfîrșit alți trei morți: Ion Piticu 3 ani, Nicolae Bara 3 ani, Ana Horgu 4 ani. Cum vedeți, toți români. Întîlnind pe părintele Vasile Bogdan care se întorcea, ud pe ploaie, dela înormîntare, acesta i-a spus cu lacrimi în ochi că au murit ce-i drept 18 copii, dar un număr *incincit* este bolnav. Familiile mai cu stare pleacă cu copiii din ținutul acesta. Sânt mulți cari s'au dus în *România*. Ceilalți plîng, se vaită și blestemă pe domnii dela stăpînire (între cari e fostul fibirău renegatul Rednic pe care l-au ales săracii în neștiința lor deputat) Dregătorii nu fac nimic contra acestui rău. Nici hîrțile de oprire nu au fost lipite.

Dar nu vine doctorul pe la casele bolnavilor pe-aici?

Vine doctorul din Vașcău odată pe săptămână dar și atunci vine numai acolo unde este chemat.

Boala a început întai pe ulița Burdeștilor (biata stradă nu și-a ales de geaba așa nume nenorocos!) s'a întins în toată comuna, apoi în comunele învecinate Serbești ai Șuști. De aici s'a molipsit tot ținutul.

Trecînd la cătunul dela ferestrele dlor La Roche și Darvas a găsit o singură copilă bolnavă. Proprietarii au hotărît să creieze un post de medic, căci familiile muncitorilor s'au speriat de atîta moarte de om și vor să părăsească ținutul pentru a-și mîntul copiii.

În trecut în comuna Ghighișeni de lângă Lunca, comună cu 5-600 de suflete și e fără învățător. În toată comuna numai primarul și arendașul știu carte, toți ceilalți sânt analfabeți. Arendașul se plînge că sânt mulți copii cu durere de gât. Li-se umflă grumazul, pe urmă se înăbușesc. Și acuma sânt zece bolnavi în comună.

— Dar doctorul nu dă pe aici?

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi

— Nu știu, domnule, dacă merge în altă parte dar eu de zece ani de când stau aici n'am văzut nici odată medic în comună.

Iată adevărul, zice ziaristul ungar, amintind, ceia ce i-s'a spus, medicul primar în Oradea-mare care oficial nu avea cunoștință decât de șapte bolnavi.

Tinerimea de azi.

II.

În 13 Martie 1906 tinerimea din București s'a sculat împotriva dușmanilor limbii românești și a cerut cu însuflețire sfântă respectarea acestei limbi, pe care bogătașii boerași o defraudaseră cu totul și o înlocuiseră cu o limbă străină.

A fost frumoasă însuflețirea asta și faptul faptul acesta va rămânea ca un memento înălțător în dezvoltarea vieții sociale îndeosebi a capitalei românești. Dar nu pot, să trec peste amintirea acestui fapt, fără să observ, că fapta din 13 Martie a tinerimii bucureștene n'a fost decât de valoare locală. A fost un pas spre progres ce-i drept, pentru că a rupt întrucâtva cu tendința de valoare subiectivă prin faptul, că a cerut valoarea limbii românești, care nu mai era numai a lor, ci a neamului românesc întreg. A luptat deci pentru un drept general, pentru un ideal al unui neam întreg.

Dar atât și nimic mai mult.

Revoluția, ce a izbucnit la începutul anului 1907 n'a fost o operație organică pusă la cale de intelectualii regatului român, printre care parte însemnată trebuia, să aibă și tinerimea, ci izbucnirea spontană a mulțimii, care ca complex de oameni nu mai putea răbda aspirarea fără milă a stăpânilor nemiluiți.

Foamea, lupta îndârjită pentru existență le a dat coasele și topoarele în mână și ei flămânzii au plecat instinctiv mânași de foame în contra acelor, cari le răpiseră și ultimul colb de mămiligă de pe colțul de masă. Că s'au strecurat prin ziare unele știri, că studenții agită pe ici pe colea, asta de loc nu însemnează, că tinerimea ar fi întreprins o acțiune sistematică pentru instruirea și învățarea poporului cum trebuie să se poarte. Ceteris paribus trebuie, să afirm că nu pot vorbi nici în cazul asta de o activitate colectivă a întregii tinerimi. Cu asta nu vreau, să zic, că tinerimea ar fi trebuit, să îndemne poporul la revoltă, pentru că prin asta de sine să înțelege, că răul, ce ar fi eșit din faptul asta ar fi fost numai la aparență relativ, dar de fapt ar fi fost general.

Acțiunea colectivă și aducătoare de foloase s'ar putea întreprinde de tinerime numai când și ar fixa un sistem sănătos, un plan cuminte, care să aibă în vedere bunăoară excursiunea tinerilor în mijlocul poporului, cărula să-i țină conferințe potrivite din orice ram de știință, ceace în România, în patila românilor, care trebuie, să aibă în vedere binele tuturor cetățenilor săi, cred, că ar fi permis.

La noi, în țara ungurească e altceva.

Aici ar putea fi prințesă prostia — cât i-ar plăcea — peste neamul românesc, pentru că cu atât mai ușor s'ar stăpâni țara. Cu toate astea am văzut tineri de inimă, care fac mult când pot și tot, dacă au mijloace și terene.

Dar nici aici nu se poate vorbi despre acțiunea întregii tinerimi. Nu pentru că n'ar putea să muncească, ci pentru că nu voesc. Răbdă, ca însuflețirea și cultura, ce și-au adunat-o, să zacă ca o masă inertă în psihicul lor și să vadă cu sânge rece de afacerile strict personale. Studiază, pentru că să și doctoratul, să se facă advocați, medici, profesori, dar nu luminătorii neamului. Acesta e un ideal strâmt, de tot subiectiv. Vorbesc se înțelege de colectivitate și nu de singuratici. În urmă se însoară și se bucură, că le dă Dumnezeu copii. Incolo! Nimic.

Că tinerii întruniți bunăoară la restaurantul din București din vremea expoziției ar fi avut mai mult folos și o satisfacție sufletească cu mult mai adâncă, dacă în loc de această întrunire, ținută într'un restaurant și menită, să fie

mai mult sărbătorirea înțorțonată a vorbariei, ar fi făcut o excursiune la sate — numai încapă îndoială. În cazul acesta ar fi avut ocaziune atâți studenți străini, să cunoască barem o mică parte din marea de țărani săraci din România. Ba de altă parte și bucuria acestor țărani ar fi fost mare. S'ar fi bucurat bieții, că iată acei domni au venit în satul lor numai pentru ei, să-i vadă și să-i cunoască. Acest lucru nu s'a făcut și sânt sigur, că cei mai mulți din acești tineri »viitorul neamului românesc« s'au întors din România, fără să fi schimbat nici un cuvânt cu vr'un țaran sau chiar fără să fi văzut țărani din România.

La întrunirea din București nu s'a luat nici o hotărâre. Nu s'a ales nimeni cu nimic. Cu ce s'ar fi și ales din atâta amalgam de vorbarie? Se luase odată la o întrunire, ce s'a ținut la expoziția din Sibiu, hotărârea, ca să se înființeze o »Revistă a tuturor studenților români«, care să fie un fel de centru magnetic, în jurul căreia să se învârtă toți studenții români, care să fie icoana care să înfățișeze faptele întregii studențimi române. Iar despre aceasta hotărâre, moartă deja, decând s'a luat, nu s'a mai ținut, să se mai discute, au fost și atunci vorbe, însuflețire, cuvântări etc., dar fapte nici.

Termin cu întrunirea dela București. Am ținut să amintesc în continuu, fiindcă mi-s'a părut, că această întrunire poate servi mai bine de model al afirmațiilor mele. Și fiindcă îmi place, să mă leagăn cu nădejdea, că în viitor va fi altfel, va fi mai bine, îmi las sufletul, să creadă, că vremea va aduce și întruparea vorbelor frumoase.

Un lucru țin însă, să l afirm, ca să nu se pară cumva, că n'aș fi sincer. Mulți susțin, că nu cel mulți sânt chemași să săvârșească binele. Nimic mai greșit. Da, cel pușini pot, să fixeze binele, dar fără cel mulți nu pot săvârși niciodată binele general. Cei pușini și cumiși au datorie, să fixeze principiile, ideile, ei trebuie să fixeze punctele tactice, pe care are s'o urmeze cei mulți.

Au datorie mai departe acești intelectuali pușini, ca ei în calitate de conducători, să caute să câștige pe partea lor pe cei mulți, să subordoneze puterii lor de conducere sufletele tuturor acestora, să creeze din ei o armată puternică, pe care s'o instrueze cu învățături bune întăritoare de suflet, să i pună vecinic în vedere programul de idei sănătoase, pe cari întreaga armată, întreg poporul să le urmeze și să se împace cu ele și în chipul acesta în unire, să săvârșească mărețele fapte, cari au menirea, să realizeze ideile. Și fiindcă tinerimea e chemată, să fie cărmuitoarea viitorului, ei îi revine în mare parte această datorie. Dar s'o facă ca colectivitate, toți, să muncească și să nu scape niciodată din vedere ei cel dărușii cu forțe juvenile de Dumnezeu, că vecinicul principiu, pe care au să l urmeze, trebuie să fie mușca, care asigură mai puternic existența omului și-i dărușeste fericirea. Vorbește tinere, când trebuie și muncește totdeauna. (vm)

Scrisori din București.

Pentru copiii tuberculoși. — Bunăvoința străinilor. — Drama din Craiova. — Repaosul duminical și ovrei.

București, 16 Iunie.

Una dintre societățile filantropice, a căror binefăcătoare activitate se simte mai mult, este desigur societatea pentru combaterea tuberculozei la copii, a cărei președintă este A. S. R. Principesa Maria. Societatea aceasta a înființat la Tekirghiol un sanatoriu, la care vor fi trimiși în fiecare an copiii bolnavi de această boală, sau cari prezintă predispoziții spre a fi atinși de tuberculoză. Acest sanatoriu s'a înființat din sumele încasate ca contribuție benevolă din partea membrilor societății. Anul acesta s'a luat hotărârea să se trimită la Tekirghiol șasezeci de copii bolnavi. În viitoarele sezoane numărul lor se va urca treptat în raport cu creșterea mijloacelor materiale ale societății. La ultima ședință domnul Marghiloman a propus să se deschidă liste de subscripții pentru sporirea fondurilor, în toate orașele și în comunele din țară. Ținându-se cont de această propunere, aproape în toate bisericile din țară s'au așezat cutii, în care cei milostivi să

dea atât cât li lasă inima pentru ajutorarea tuberculoșilor.

În legătură cu îngrijirea ce se manifestă față de sănătatea tinerelor generații, cred că trebuie să amintim și coloniile școlare. Grație stăruințelor depuse de câțiva pedagogi și oameni de inimă, guvernul trimite în fiecare vară pe copiii debili dela școlile primare în diferite localități climatice, fie la munte, sau în localități de pe țărmurile Mării. Anul acesta s'a hotărât a se trimite un număr cât mai mare de copii. Spre acest scop s'au organizat la arenele romane mari serbări populare, al căror venit a fost destinat pentru mărirea fondurilor coloniilor. Rezultatul acestor serbări a fost strălucit. Publicul s'a grăbit să sprijinească această laudabilă acțiune, grație căreia atâți copii vor fi feriți de boala ce-i amenință.

Vara aceasta vor fi trimiși în localități climatice peste 700 de copii dela diferitele școlile primare din țară.

Ziarele publică următoarea interesantă informație: »Banca Marmorosch Blanck« a binevoit să primească în depozit sumele până la închiderea subscripției pentru ajutorarea bănașenilor, plătiind o dobândă de cinci la sută. Iată un curios fel de a-și face reclamă. Adică de ce a binevoit? E așa de mare suma ce o dă ca procente? Cinci la sută! Când este știut că dividendele acestei bănci trec de 12 la sută. Pentru ajutorarea bănașenilor noștri au contribuit numai românii. Nici un strein n'a dat până astăzi nimica. Așa că suma de 10189 de lei adunată este obolul fraților de acelaș sânge. Instituțiile financiare streine s'au grăbit să insulte armata, oferind parole soldaților cari au fost trimiși în 1907 pentru potolirea răscaloarelor. Și mai e ceva de observat. Suma aceasta s'a adunat mai mult din contribuțiile intelectualilor, funcționari, profesori și oameni de carte. Marii noștri proprietari au rămas nemșcați la strigătul de durere al celor răpăstuiți de furia potopului. Și sânt astfel de proprietari, cari ar fi putut să jertfească mult. Ar fi avut datoria s'o facă, dacă se zic români. Aici însă cred că s'ar potrivit foarte bine cuvintele marelui mecenat al vremurilor noastre, Vasile Stroescu: »Parisul și Monte-Carlo de o parte, iar de alta țaranul ar putea să spună multe«. O, dacă s'ar fi dărușat de pildă elegantele saloane din locurile amintite de marele filantrop, ce senzație ar fi fost printre boleri! Dar așa? Nu este însă nimica. Nu aceștia formează poporul românesc unitar și nedespărțit în ființa sa.

Au dreptate ziarele naționale, cari se plâng de indiferență. Ba străinii mai vin să ne spună că »au binevoit să primească în depozit sumele încasate, plătiind o dobândă de cinci la sută«.

O zguduitoare dramă s'a petrecut Marti în Craiova. O dramă, al cărei motiv e o iubire adâncă, sfântă, care e gata la orice jertfă. Magnitul G. Procea, fiind trimis într'o anchetă într'o comună din apropierea capitalei Olteniei bolnăvi și muri îndată după întoarcerea acasă, cu toate îngrijirile date de medicii. Că ce se bucura de multe simpații în Craiova — un om plăcut și cinstit, o fire aleasă și distinsă. Tinăra lui soție, d-na Maria Procea, fiica inginerului Gologoteanu, disperată de nenorocirea ce a lovit-o prin pierderea bărbatului ei, pe care l iubea mult, a băut o mare cantitate de acid fenic concentrat, în urma căruia muri alături de corpul neînsuflețit al aceluia, pe care l iubea. Ultimale ei cuvinte au fost: »Acum voi putea fi veșnic cu el«. Cazul a produs o adâncă impresie nu numai în capitala Olteniei, ci în țara întregă.

Legea repaosului duminical s'a pus în aplicare. Lucrătorii, ca și-o parte din patroni au primit cu satisfacție această lege, prin care se prevede închiderea atelierelor și încetarea lucrului pentru zilele de Duminică. Interesantă e că nici nu a trecut două săptămâni dela punerea în aplicare a acestei legi și din o mulțime de orașe a'e țării sosesc plângeri din partea lucrătorilor cumcă patronii ovrei nu vor să știe de dispozițiile legii și cer ca oamenii angajați la lucrările lor să lucreze și Duminică. În orașele din Moldova unde comerțul și industria sânt în mâinile acestor oameni lucrătorii au ținut întruniri de

protestare și-au denunțat autorităților procedurile acestor patroni străini de legea noastră, cari, într'adins nu vor să știe de sărbătoarea Duminicii. Or fi vrind poate să se decreteze repaosul de Sâmbăta.

Din cauza purtării lor, următorii unguri au fost expulzați de pe teritoriul regatului român: Boldizsár Joska, Káplár Péter, Kliss Gy. și Pál István, toți vechi cunoștințe ale arestului poliției.

Correspondent.

Scrisoare din Roma.

O manifestație de simpatie unică în felul ei. — Roma și Maestrul Vessella. — »San Giovanni«.
— »La Girandola«.

— Dela corespondentul nostru. —

Roma, 27 Iunie st. n.

Orașul Roma, are o muzică, Banda Comunale, compusă numai din instrumente fără coarde. Menirea acestor bande este să cânte de trei ori pe săptămână în public, la Pincio sau în Piazza Colonna, și în zilele când gazetele anunță programul concertului, lumea se strânge în foarte mare număr să asculte bucățile de muzică executate din Banda Comunale. Căci muzica aceasta cântă bucăți alese din Wagner, Chopin, Beethoven etc., cu toate regulile cerute de acte și gestul rafinat al italienilor cunoșcători și apreciatori așa de buni de muzică.

S'au împlinit 25 de ani, de când maestrul Vessella a fost numit șef al bandei, post luat prin concurs. Acum 25 de ani, banda comunală cânta prost, cântece populare, polci și valsuri, iar lumea se desprinsese să auză acele melodii și nu se prea ducea să asculte și nici nu avea nici o pretenție; dar dela numirea lui Vessella, banda aceasta s'a transformat, a lăsat la o parte cântecele de rând, a atacat cu curaj muzica clasică, și mai ales pe Wagner, și în Piazza Colonna auzai și auzi dese ori, Sinfonia a V-a de Beethoven sau Marșul Funebru din Siegfried, sau alte bucăți clasice și opere de teatru grele.

La început lumea a fost mirată și cum se întâmplă întotdeauna când este vorba de a schimba un obicei, populația Romei a primit cu neîncredere și fără entuziasm trecerea aceasta dela muzica fără preț la muzica clasică; iar antagonismul — pe de o parte — ce ieste între Italia și rassa germanică, iar de pe alta faptul că muzica germană nu o pricepeau — a făcut ca primele încercări și chiar primii ani ai lui Vessella să fie destul de rău primite de public și destul de grei.

În Piazza Colonna, nu răsunau decât melodii din muzica germană, iar după fiecare bucată și mai ales după ale lui Wagner, publicul izbucnea în fluierături și în urlete, iar bietul Vessella, își stergea cu ciudă sudoarea după frunte și se scobora ofilit depe tribuna lui de maestru, amărit da, dar învins nu.

Și mult timp s'au repetat aceste scene, până ce, încetul cu încetul, spiritul muzical popular italian a început să guste profunditatea și armonia sgomotoaselor opere ale lui Wagner, a început să priceapă delicatețea și profundul sentiment al simfoniilor lui Beethoven, a început să înțeleagă divina și incomparabila delicatețe a neîntrecutului Chopin, și atunci, în Piazza Colonna, a început să vie lumea care vrea să asculte o bucată de muzică.

Și anii au trecut unul după altul, și poporul roman a ajuns azi să priceapă Marșul Funebru din Crepusculul Zeilor, și partituri întregi din Lohengrin și din Tannhäuser, iar când bagheta maestrului Vessella se lasă pe ultimele note ale unei bucăți din Wagner, din toată Piazza Colonna plină de a mare de lume, aplausele se ridică impunătoare, iar maestrul salută și se coboară zimbând depe tribuna lui, aclamat de cetățenii romani, cari azi recunosc în el pe *educatorul lor muzical*.

Și acești cetățeni, toată Roma, a sărbătorit Veneri a 25 a aniversare a numelui lui Vessella, șeful Bandei Comunale.

Cinci muzici: patru muzici militare și banda comunală s'au întrunit și supt conducerea maestrului Vessella, a executat în Villa Borghese un program ales de muzică, iar lumea a alergat în număr colosal de mare să asiste la acest festival artistic și să și arate simpatia sa pentru maestru.

A fost un spectacol impunător și unic în felul său. În mijlocul villei Borghese este un spațiu dreptunghiular, lung de mai bine de 500 de metri și larg de 150, înconjurat de trepte și de pini și de chiparoși, numit Piazza di Siena. La o parte din această piață, s'a făcut o tribună pentru cei 300 de muzicanți, iar lumea a umplut piața și treptele din jurul ei, în număr așa de mare, că socotind după suma încasată (aproape 50 de mii de lei) numărul persoanelor a ajuns la 100 de mii.

Spectacolul a fost grandios, niciodată nu mi-am putut închipui ca să pot vedea 100 de mii de persoane la un loc, și nici odată nu aș fi crezut să fiu martorul unei manifestațiuni de simpatie așa de măreață și așa de sinceră. Căci toată lumea ce era acolo, toate persoanele cari umpleau Piazza di Siena, veniseră pentru el, pentru Maestrul Vessella.

Nu știu, dar în vr'o altă circumstanță, poate că s'or strânge sute de mii de persoane, fie pentru încoronarea vre-unui împărat, fie pentru moartea vre-unui rege, dar în aceste cazuri, lumea o să fie risipită, pe strade și pe plețe și va veni mai mult pentru spectacolul cortegiului decât pentru simpatia persoanei sărbătorite; însă alaltăieri în Villa Borghese, lucrul a fost cu totul în altfel, toată mulțimea aceea ca frunza, venise pentru unul singur.

Și cu religiozitate a ascultat două ore, în picioare, concertul celor 300 de muzicanți, făcută și cuvințioasă, neverbind, nemiscându-se de se auzeau și cele mai încete note ale flautului.

Dar ovațiile? Nu vă mai spun nimic. Închilpuți-vă d-voastră aplauzele, și vânturarea pălăriilor în aer, și strigătele de bravo ale 100 de mii de persoane!... Și mai închilpuți-vă și mulțămirea suiletească a lui Vessella și a muzicanților cari erau părtași la aplauze și cari își lăsau jos instrumentele și aplaudau și ei ca în delir pe sărbătoritul zilei.

În după amiaza acela, străzile de plimbare ale Romei și cafenelele și cinematografele atât de populate de obicei, au fost goale.

»San Giovanni«, sfântul Ioan, în calendarul catolic cade în ziua de 24 Iunie. În ajunul zilei aceștia, este un obicei popular: toată Roma aproape se duce în Piazza San Giovanni, unde este și biserica cu acelaș nume și în zgomote de flașnete, și în urlete de trîmbiți și în sunete de mii de clopote de pământ, rid și glumesc, beau vin și mănăncă melci.

Origina acestui obicei este din timpurile medievale. Sfântul Ioan era socotit ca apărător de strigoi și mai ales de vrăjitori — așa cum este socotit la noi sf. Andrei — iar lumea pe atunci, cu sunete de clopote și cu miros de usturoi, credea că se pot gonî strigoi și vrăjitoarele, după ce sfântul le dădea o mână de ajutor.

Azi, de când nu se mai credea în nimic, sărbătoarea lui sf. Ioan se face cu gălăgie de bălci, cu sgomote de flașnete și de clopote și cu... vin.

Natural că este foarte caracteristică această petrecere a poporului roman, și-ți dă ocazia să vezi mai de aproape firea aceasta veselă și bună a italianului.

Nu lipsesc nici boțerii, căci foarte multe trăsuri, cu doamne gălăte și parfumate, vin să vază seara de »San Giovanni«.

Un alt obicei popular este »la Girandola«. În Italia, în prima duminică din luna Iunie este »la festa della Statuto«, sărbătoarea statutului sau a constituției italiene, dată Italiei de

regele Carlo-Alberto, tatăl lui Victor Emanoil al II-lea.

În ziua acela se face paradă, Regele se duce în Piazza d'armi și trece trupele în revistă, cari apoi defilează prin fața sa, iar seara, ca sărbătoarea națională să fie completă, în Pincio și în Piazza del Popolo se dau focuri de artificii și bengale, cari din pricina artificilor cari se învârtesc ca o roată de foc, a fost botezată de popor »la girandola« (învârtitoarea).

În seara destinată »girandolei« a plouat și a ploat și în celelalte două Duminici, astfel că au făcut o numai aseară, Duminică.

Lumea se înghesuie în Piazza del Popolo și pe stradele vecine, ca să asiste la rachetele, la petardele, la sorii de loc, la candelor romane, cari se urcă în aer, sau cari se învârtesc în sute de culori, și într'o ploaie de scânteie.

Altă dată, primăria cheltuie câte 50 de mii de lire pentru focurile de artificii; dar din anul trecut, suma cheltuiții s'a redus la 13 mii, astfel că și frumusețea focurilor de artificii s'a redus.

Totuși poporul ține să se ducă la »girandola« și în seara aceea, din pricina înbulzelei, sânt mai mulți leșinați — și mai ales femei — iar rachetele cari în loc să se ridice în aer gresesc drumul spre lume, dese ori rănesc mai multe persoane.

Din fericire, anul acesta n'au fost decât 3 leșinuri și 6 răniți.

I. Th. Alian.

Contestările de alegeri.

— Situația politică. —

Treizeci de contestări s'au înaintat până în ziua de azi la Curtea de Casație contra a 30 de mandate din cameră.

Afară de aceasta au mai fost contestate trei mandate, între ele a dlui Niclae Șerban la Făgăraș, la camera deputaților. Numărul acesta de contestări ar putea să ducă pe un străin în răucredință, dându-i impresia că nici a zecea parte din așezările noastre făcut nu este criticabilă sup raportul curățeniei morale și că peste 90 procente din mandatele deputaților de azi sânt »curate«.

Și totuși cât de greșită ar fi părerea asta. Trebuie să fii un străin din alt continent, decât din Europa, ca să nu fi auzit de nenumăratele abuzuri și de corupțiunea electorală ungurească. »Corteș«-ul ungar azi e cunoscut și faimos în jumătatea Europei, ca reprezentantul tipic al corupției și imoralității electorale.

Cauza pentru care s'a prezentat și se prezintă un număr atât de mic de »petiții«, cum se cheamă contestările de alegeri, e alta, e poate convingerea alegătorilor că la o nouă alegere abuzurile și corupțiunea nu ar înceta și mai ales e legea însăși care s'a îngrijit a pune piedeci executării acestui drept.

Dorința după o lege care să prevadă pedepsirea abuzurilor și a corupției e foarte veche în Ungaria. Autorul actualei legi e unul din oamenii politici cei mai iluștri ai ungarilor, Szilágyi Dezső. Cu toate stăruințele sale proiectul său a fost respins în mod consecutiv în cinci perioduri parlamentare, căci majoritățile își temeau drept cuvânt mandatarea de a nu se face legea.

Camera deținătoare a cugetării și exercitătoarea dreptului de a da legea.

Producătoare de sânge.

mai puțină.

Gulere și manșete mai frumoase curățeste fabrica de spălat cu aburi

UNIÓ

Kluj—Kolozsvár, Telefo.

(back) de Brașov.

jurității. Așa în anul 1899 proiectul lui Szilágyi fu adoptat de majoritatea parlamentară, sub presiunea opiniei publice.

Legea se întemeiază însă din capul locului pe o greșală. Ea nu scoate decât o parte, deși mai mare, a contestărilor de supt jurisdicția camerei. Contestările făcute pe motivul »agitației« și »teroarei« rămân în competența camerei, pe motiv că nefiind vorba de fapte precise și precizabile în mod pozitiv în fața judecătorului, camera e chemată să aprecieze și să pronunțe validarea sau anularea, dupăcum crede că agitația și teroarea excesivă a împiedecat pe cetățeni în exercitiul liber al votului lor. Cu acest drept de jurisdicție însă e sigur că niciodată o majoritate nu va anula un mandat, când agitația asta s'a făcut în interesul unui candidat al ei și că foarte probabil ea îl va anula, când este vorba de »agitația« unui opozant. Tot pe motivul de »agitație« și »teroare« a fost contestat și mandatul dela Făgăraș al dlui Nicolae Șerban. Știm bine cine a agitat și a terorizat a Făgăraș. Cinci țărani români morți de puștile jandarmilor grăiesc o limbă elocventă despre teroarea administrației, pe când între slujbași nu s'a clintit nimănui nici măcar un fir de păr din cap. Dacă administrația a îndrăznit cu toate aceste să conteste, ea de cătră pădure, mandatul dlui Șerban, aceasta nu constituie decât nouă dovadă a parțialității jurisdicției camerei în care ea își pune toată încrederea, vai, prea legitimă. E o jurisdicție bazată nu atât pe dovezi și argumente (căci jurământul ca probă aici e exclus) ci numai pe sentimentul subiectiv al majorității.

O parte mai mare a contestărilor se înaintează la Curtea de Casație. Am fi dispusi să credem că măcar aici imparțialitatea și deplina independență a judecătorilor e garantată. Și totuși guvernul însuși s'a îngrijit să spulșească credința asta. Puține zile după alegeri el a făcut să apară o statistică a contestărilor prezentate în periodul trecut. Din statistica asta reiese că din vre-o treizeci de contestări abia două mandate au fost anulate și că deci 28 din ele nu au adus rezultatul dorit. Dimpotrivă ele au produs cheltuieli enorme opozanților. Așa contestarea prezentată de fostul deputat slovac Milan Ivanka a fost respinsă (după ce el la alegerea întâie fusese ales, dar alegerea anulată de cameră pentru »teroare« și Ivanka condamnat la vre-o 16.000 de cor. cheltuieli. Același Ivanka, unul din șefii cei mai talentați și pregătiți ai slovacilor a fost pe de-asupra condamnat la 2 ani temniță pentru »agitație« făcută la alegerea sa întâie. Publicarea acestor date statistice ne arată cât de mare poate fi încrederea noastră în justiția electorală a țării noastre.

Nu este de presupus că cineva să riște cheltuiala de cel puțin 3000 de cor. prescrisă de lege, a unei contestări, dacă ea are oarecare baze de îndreptare. Este așa în toate țările mai multe, dacă nu se înțelege de colectiv. În urmă se însoară și șuntate la Curtea de nezeu copii. Incolo! Nimic.

Casație sânt bazate pe motive reale. Cum să credem însă că din 30 de astfel de contestări abea două să fie îndreptățite? Publicarea acestei statistici a fost o apucătură vicleană a guvernului.

El a vrut să spuie opoziției prin asta că eforturile ei de a remedia ilegalitatea alegerilor au puțină nădejde de izbândă și a voit să o descurajeze dela contestarea prea numeroasă a mandatelor guvernamentale.

Iată însă și un alt fapt care ne sdruncină și mai mult credința în dreptate: Vă amintiți știrea noastră de dăunăzi că d. Iuliu Maniu a fost oprit de administrație de a culege personal datele necesare pentru contestarea alegerii dela Vinț. Jandarmii l-au scos din satele unde strângea dovezile dela alegători și l-au escortat din teritoriul cercului întreg, spre a l'impiedeca să prezinte contestarea în termenul legal de 30 de zile. Intr'adevăr, vedem că până acuma mandatul dela Vinț nu a fost contestat. Nu știm ce va fi cu această afacere, dar probabil d. Maniu nu a reușit să întocmească acțiunea de contestare din pricina volniciei administrative.

Cazul acesta ne arată în modul cel mai eclatant cât prețuește toată dreptatea și libertatea ce se cuprinde în dreptul de a contesta mandatele.

Dreptul acesta e numai o pildă neînsemnată, o oglindă în miniatură pentru toată »constituția, pentru toată »libertatea« sub care trăim. Toată clădirea asta pompoasă și pretențioasă e o minciună perfidă menită să ne amăgească și să amăgească străinătatea. Ea vrea să ne dea iluzia că avem toate libertățile și drepturile constituționale dar când e vorba de a le traduce în fapte și de a le valora, atunci ele se aplică numai în interesul și în avantajul unei singure rase și a unui singur popor, în interesul ungarilor. Dreptatea și nedreptatea se împărțesc nu după drept, ci după naționalitate, dreptatea pentru unguri, nedreptatea pentru tot ce nu este și nu vrea să fie unguresc. *Turcul te bate, turcul de judecă, iată vechea zicătoare românească, ce ne vine și acuma în minte.*

Ședința camerei.

Ședințele camerei se urmează monotone, fără incidente și fără presemnele anunțatei obstrucții. O singură dorință stăpânește pe deputați: să vie cât mai de grabă vacanța de vară. Astfel cariera guvernului pare fără piedeci pe distanța până la discuția adresei de răspuns la mesaj.

Ședința s'a deschis azi la orele 10 și un sfert. Președintele, Berzeviczy, dă citire autografului regal prin care contele Csáky Albin este numit președinte al camerei magnaților. Anunță apoi că a mai intrat încă o petiție de contestare contra mandatului deputatului Rudnay Alajos.

Se aleg apoi membrii în toate comisiile camerei. În comisia instrucțiunii alături de contele Apponyi a fost ales între alți și vicarul Vasile Mangra și deputatul Năsăudului faimosul Ciocan.

Azi s'a făcut și alegerea celor 6 secretari ai camerei. Au reușit Beszkid Antal, Petru Mihályi

(românul renegat), Dușan Popovici (croat), Szász Károly și Zlinszky István.

A urmat o pauză de 5 minute. După pauză primul ministru, contele Héderváry, spune că este un obicei vechiu al camerei ca să se dea un răspuns omagial la mesajul regal. Propune în scopul acesta o comisiune compusă din 21 de membri, a căror alegere să se facă în ședința de mâine. Camera primește.

Președintele, Berzeviczy, propune ca să aleagă tot mâine comisiunea pentru emigrări.

Miniștrii Lukács, Hazay și Hieronymi prezintă apoi primele lor proiecte de legi.

Ședința s'a închis la orele 2. Luni și Marți ce vine nu se țin ședințe.

Consfătuirea partidelor.

Pe mâine dimineață e convocată o conferință a partidelor, în care se va hotărî ca să se discute întâi proiectul pe indemnitate și proiectul contingentului de recruți și numai pe urmă proiectul de răspuns la mesaj.

Cele dintâi proiecte de legi.

În ședința de azi a camerei au fost prezentate cele dintâi 5 proiecte de lege, despre necesitățile urgente ale statului. Ministrul de finanțe, Lukács, a prezentat proiectul de indemnitate, prin care budgetul anului trecut se prelungeste pe toată durata anului curent.

Ministrul honvezimei, Hazay Samu, a prezentat proiectul pentru votarea recruților pe 1910.

Ministrul de comerț, Hieronymi, a prezentat proiectul pentru ratificarea convenției comerciale cu România și proiectul de lege pentru efectuarea recensământului populației, la sfârșitul anului 1910. Conform acestui proiect, recensământul va constata numărul exact al populației pe care o va avea țara în noaptea din 31 Decembrie spre 1 Ianuarie 1911. Lucrările pentru culege ea datele vor trebui terminate până la 10 Ianuarie 1911.

Ministrul Hieronymi a mai prezentat apoi proiectul despre lucrările biroului central de statistică pe 1910.

O interpelare în chestia abuzurilor dela alegeri.

Deputatul naționalist, dl Dr. Ștefan C. Pop, va desvolta în prima zi de interpelări — probabil Miercuri ce vine — o interpelare despre abuzurile săvârșite contra partidului național român, la alegerile recente. Interpelarea va fi foarte bogată în date despre acestea abuzuri.

Protestările de mandate.

Până azi după amiază, au fost prezentate la curtea de casație 50 de contestări contra mandatelor guvernului. Între ele se găsesc și două contestări românești: una contra alegerii dela Vinț, alta contra alegerii dela Ighiu, unde candidatul guvernului a reușit cu o majoritate de un singur vot.

Mâine se va prezenta o contestare contra alegerii dela Orăștie.

Că tinerii întruniți bună ziua vă comandați mobile din Budapesta pentru că dela Székely și Réti fabricanții de mobile în Marosvásárhely,

intreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor și constă din: paturi de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de 360 coroane.

Tot aceeași cu toalete în 3 părți 400 coroane.

Transport, pentru că întreaga ganritură se expediază franco conform tocmeii separate, în oricare parte a Ardealului în persoană bogata noastră colecție de mustre și servim cu prospecte și cu deseme. - Să fim atenți la firmă

Mare tumult în consiliul orașului Vârșeț.

Ni-se anunță din Vârșeț următoarele: În ședința de ieri a consiliului comunal, germanii naționalști au provocat un mare tumult și scene foarte agitate, din cauza abuzurilor electorale.

Înainte de a se intra în ordinea zilei, ei au făcut obstrucție timp de un ceas și jumătate. Au adresat 25 de interpelări primarului orașului Dr. Ștefan Rezucha. Comerciantul Emeric Scherter, unul dintre aderenții infocați ai partidului național, a avut o scenă violentă cu Alexander Soffmann, președintele partidului guvernamental local.

În urma acestei altercații cei doi adversari s'au năpustit unul asupra celuilalt și erau să se încalce, dacă nu erau reținuți.

În timpul acesta publicul de pe galerii a făcut un mare scandal, vociferând și strigând fiecare pentru partidul cu care simpatiza.

Primarul a fost nevoit să suspende ședința și să deșerte galeriile. După ce s'au reprobatoarele la adresa primarului, naționaliștii au atacat tot atât de violent pe șeful poliției locale Dr. Markovics. Markovics a fost atacat pentru că a agitat contra lui Heegn. Naționaliștii au criticat cu mare violență și pe ceilalți funcționari, cari au agitat în interesul partidului guvernamental.

O caracterizare a dlui Briand

Unul din spiritele cele mai agitate, din inteligențele mai puternice ale Franței, ale Europei întregi e de sigur primul ministru francez d. Aristide Briand. În vreme de 10 ani el s'a ridicat din simplu agitator socialist la locul său de azi și prin geniul său, prin oratoria sa neîntrecută, el azi e stăpânul majorității parlamentare și al destinelor politice ale Franței.

Iată cum îl caracteriză o revistă franceză, *Nouvelle Revue*, sub titlul »Cum lucrează d. Briand«, analizând felul de a lucra și de a produce ideile ale dlui Briand:

Munca adevărată a dlui Briand este cugetarea lui. El trăiește cu ideile sale, le poartă neconștient cu sine. Numai de ele nu se desparte — căci în viața sa personală el trăiește izolat; nu are familie. Pentru aceia are vreme mai multă ca să se dedice cugetării. Când se află în locuința sa, se plimbă dintr-o odaie în alta. Nici odată însă spiritul lui nu-i mai viu, mai atentiv. Visează, se cugetă, își plănuiește gândurile cu adevărată plăcere intelectuală, examinează în toate direcțiile, se combate singur, își întărește o idee cu atâtea dovezi, își formează o părere.

Dar cât prețuește părerea asta? Nimeni nu-i destul de mare spre a judeca, cel puțin nu fără o apreciere exagerată a personalității sale care-i semnul mediocrității. D. Briand poate fi oricât de încredințat de părerea sa, el își face deocamdată o datorie de a nu fi cu totul sigur de ea. Căci este șeful guvernului, va să zică un conducător al spiritelor. Și spiritele acestea și ele glas în capitoliu. Cum vor primi părerea sa?

D. Briand invocă atunci ideile altora, pretutindeni, unde se poate, în numeroasele audiențe, în cabinetul său de ministru, în culoarile parlamentului, oriunde. Într'adins își rostește părerea. Potrivnicul este ales cu precauție printre cei ce pot avea sentimente dușmănoase ministrului-președinte. D. Briand urmărește din ochi expresia figurii potrivnicului și după expresia asta el își va preciza, va îndrepta sau își va părăsi părerile. Nu uită că el ca om de stat vrea reforme și că nu poate înfăptui aceste reforme decât dacă ele sînt compatibile cu marea majoritate, cu starea socială de azi.

La sfîrșitul zilei d. Briand face o selecțiune din toate convorbirile. Din tot ce aude el extrage ideile conducătoare și este o lume clocotitoare de idei. Briand vede limpede, ca măiestrul acestor coruri, își întărește ideile sale cu cuprinsul celor străine, își alcătuiește în sfîrșit o părere definitivă.

În felul acesta creierul lui Briand se găsește în activitate necurmată, înmagazinează proviziuni de argumente, asimilează și pentru a întrebuița una din expresiile lui, el »se adoptează«. Prin ființa sa cea mai intimă el trăiește în prezent. Când se gîndește la prezent, este pentru a scoate învățămintele ce decurg din

ele. Ce privește viitorul — nu este oare prezentul care îl pregătește. Cu o nobilă îndărătnicie Briand se închide astfel în prezent. Un om de guvernămînt nu poate trăi altfel.

Pentru victimele catastrofei din Bănat.

Apelul Tribunalului.

Astăzi au mai intrat următoarele sume:

Fulvia Păcățian, 5.— Ofelia Craiovan, 10.— Izidor Cheșan, avocat Banat-Comloș, 5.— Iulia Munteanu 2.— Teodor Bucurescu învățător-director, 5.— Gheorghe Bălan econom, 2.— Emil Bogdan econom, 5.— Andrei Bălan econom, 5.— Ioan Isac, econom, 2.— Ioan Coandă econom, 2.— Ioan Pascu, tinăr, econom, 2.— Teodor Pascu econom, 1.— Stefan Croitor econom, —40 Gheorghe Pacurariu econom, 3.— Valerie Bugariu econom, 1.— Gheorghe Dogariu econom, —90. Pelaghie Alessu econom, 2.— Nicolae Polverejanu econom, 1.— Gheorghe Gropșoreanu (Gurița) econom, 2.— Vichente Draguescu econom, 2.— Sofron Radu econom, 2.— Gheorghe Stanciu econom, 2.— Ioan Gropșoreanu econom, 2.— Iulian Popescu econom, 2.— Valerie Apostol econom, 2.— Stefan Radu econom, 2.— Iulian Stanciu econom, 2.— Vichente Stanciu econom, 2.— Vichente Ciolac (bănciu) econom, B. Comloș, 2.— Ioan Palcă-Pistol econom, B. Comloș 2.— Nicolae Păcurariu, econom 5.— Gheorghe Bucurescu, econom 2.— Teodor Bălan, econom 2.— Vichente Polverejanu, econom 2.— Berecz Árpád, notar 2.— Christoph Mihály, v. notar 1.— Ioan Pavlovits, cancelist 1.— Vichente Russu, v. notar 1.— Gheorghe Tîpescu, econom 2.— Pantelle Isac, econom 1.— Iocza Ristits 2.— Ioan Ureche, măceiar 3.— Ioan Dogariu, econom 3.— Iulian Dogariu, econom 2.— Tabakovits Béla, contabil 1.— Kúchel, casier 1.— Nagykomlósi Népbank mint részvény társaság 5.— Saja Lajos, director 1.— Gheorghe Illin, (30) econom 2.— Ioan Ciolac-Băncu, econom 2.— Gheorghe Ureche-Diodioi, econom 1.— Iosif Pascu, econom 5.— toți din Banat-Comloș

Ioan Philimon, Szombathely	Cor. 125'30
Ana Ewold, funcționară Budapesta	20'—
	4'—
	Total: C. 149'30
	Suma cuitată în Nr. de ieri: > 2906'20
	De tot: C. 3055'50

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 1 Iulie n. 1910.

Concertul de Duminecă.

Astăzi au sosit la Arad dd. Mărcuș și Crișan însoțiți de d. Aurel Bănașiu, directorul artistic al Societății pentru fond de teatru, cari și-au pus de gând intruparea teatrului românesc pentru ardeleni, începând în Arad cel dintâi turneu artistic al lor. Pretutindeni au fost primiți cu cea mai sinceră căldură și interes. Concertul de Duminecă făgăduiește să ne dea rara ocazie să ascultăm un program compus din puncte exclusiv românești, de cei mai de seamă compozitori ai noștri.

Dăm mai la vale câteva aprecieri publicate de ziarele străine asupra examenului prestat de artiștii noștri la academia de muzică din Viena.

A doua reprezentație a fost în multe privințe superioară celei dintâi și s'a început cu

»Titus« al lui Mozart, nu atât pentru acest imperator roman cât pentru d-șoara Elsa Neter, care în Sextus deși n'a fost medlocră, putea pune mai multă curățenie și căldură în voce. A urmat »Fidelio«, operă franceză în două acte, cu muzică de L. von Beethoven. Să vorbim înainte de toate despre domnișoara Elena Frandetzky în Lenore. O apariție frumoasă, potrivită pentru »Fidelio« cu o gamă profundă foarte corespunzătoare; un mezosopran strălucitor carei h de sus nu i face nici o greutate și totodată o actriță care intrupează fermecătoarea figură cu o grație și un succes nimerit.

Pe urmă d. Hofbaner pe care sincerul Măiestru Rocca îl prinde cu mult mai bine ca șlretul Leporela. Apoi d. Dr. Stark ca Florestan, elev al institutului, a mai învățat multe și mai ales a știut să-și valideze tenorul său puternic îndeosebi în momentele eroice. Rivalul său liric d. Mărcuș în Jacquina prin temperamentul său s'a năzuit să-și câștige nu numai grația Marcellinei, ci și aie publicului.

»Deutsches Volksblatt«.

Pe Jacquina al dlui Stefan Mărcuș, un pătrunzător tenor liric, care îi aduce adeseori aminte de Maikl al nostru (primul cântăreț al operei din Viena) nu l poți ținea de rău că și părăsește fără încunjur pe Marcellina, — d-șoara Matilda Liska.

»Fremdenblatt«.

Regretăm că nu putem reproduce aprecierile tot atât de elogioase asupra examenului dlui Crișan, neavând ziarul la îndemână.

Din Arad artiștii noștri vor pleca la Oravița unde vor da un concert Marți în 7 a lunii curente.

— Starea reginei României. Asupra stării reginei Elisabeta a României ultimul buletin medical spune următoarele: »Suverana suferă de câțeva vreme de apendicită. Mulțămită unui regim sever, s'a putut înlătura nevoia unei operațiuni și unele simptome ce arătau că vindecarea va veni fără o intervenție chirurgicală.

De câteva zile, însă, o schimbare bruscă s'a constatat în evoluția boalei, care a început să supere rău pe pacientă, și să îngrijească întru câțva anturajul ei. Aceasta cu atât mai mult, cu cât starea generală și constituția bolnavei nu pot îngădui o imediată operațiune chirurgicală«.

— Intrunire colegială. Primit spre publicare următorul apel: Aduc aminte colegilor cari au făcut maturitatea în Brașov în anul 1905, că într'unirea noastră colegială se va ținea la Brașov în zilele de 27 și 28 Iunie (10—11 Iulie nu în 29 Iunie 12 Iulie cum se anunțase înainte) și i rog pe această cale să vrto-franco-țoșil la locul de întrunire. Participarea trebuie anunțată cât mai de timpuriu colegului Dr. Emil Dan, avocat în Brașov, Albina, care dă orice lămuriri în privința aniversării. *Sextil Pușcariu.*

— Luptă cu revolvere la Lemberg, pentru universitatea ruteană. Din Lemberg ni-se telegrafiază: La universitatea de aici a avut loc o adevărată bătălie între studenții ruteni și poloni.

400 de studenți ruteni au ținut azi o întrunire la universitate, manifestând înființarea universității fiind oprită de aut(ăc) de slădenții ruteni au întru anemici pruncilor. — văzură că un m(ant de nucă). lări au încunjur(bru)calea. S'a încinsa cu denți și poliție. rna-rele și au tras șalie atuit. oarece aceștia atuit. lor. S'au dateback) de Brașov.

vere. Preotul Kovak, care trecea pe stradă și primit un glonț în frunte și a rămas rănit de moarte. În același timp s'a născut o încăierare și între studenții ruteni și poloni. Din amândouă părțile s'au dat focuri de revolvere. Au rămas răniți parte greu, parte ușor, vre-o 6 studenți și 3 servitori dela universitate.

Tulburările au durat timp de aproape două ore. Numai armata, care a fost chemată într'ajutor, a putut să le pună capăt.

200 de studenți au fost închiși la universitate și sânt păziți de poliție. Rectorul și profesorii au început o anchetă. Studenții cari nu aveau asupra lor arme, au fost lăsați liberi, ceilalți au fost predați parhetului.

Când vor răsări oare și pentru noi vremurile unor pilde atât de minunate de cum știu să lupte alte neamuri pentru idealurile lor naționale sfinte?

— **Nou medic român în Siria.** Ni-se scrie: În 15 Iunie n. a fost ales medic cercual în Siria, Dr. A. Popovici, originar din Comlașu. Felicitările noastre!

Găsirea cadavrului dnei Grădișteanu. București ni-se scrie: Cadavrul dnei Maria Grădișteanu a fost găsit Mercuri la orele 11-40 în neața în dreptul comunei Cotăju.

refectura de Ialomița a fost încunoștiințată pre aceasta de către administratorul plășei și, d. Aurel Petrescu.

Cadavrul a fost transportat la moșia dlui Petru Grădișteanu de unde va fi transportat la Urziceni și de aci, mâine la orele 12 a. m., cu trenul la București.

Petre Grădișteanu a cerut telegrafic mitropolitului ca să officieze serviciul divin în București. Felicitările noastre.

Logodnă. Florica Morăișu Măderat și Petru Olar, Pecica-Magheraș logodiți. Felicitările noastre.

— **Jefuirea bisericii-catedrale din Sibiu.** Din Sibiu ni-se scrie: Marți seara niște hoți necunoscuți au intrat în biserica-catedrală din Sibiu furând obiecte și relievi bisericești în valoare de mai multe mii cor. Hoții au furat de-aseamenea și cuspola (?) din altar pe care însă din cauza greutateii nu au putut-o transporta, ci au lăsat-o în o odaie din piață. Hoții au intrat prin partea din strada Bruckenthal, descuind cu niște chei false ușile. Poliția e pe urma făptuitorilor.

— **Jandarmii confiscă banii strânși pentru cei inundați.** Din Dognecea (Bănat) se comunică un fapt interesant de revoltător.

Mălestrul pantofar Gheorghe Dumitru — scrie în „Libertatea” — și prietenul său Petru Stoica, mișcați în sufletul lor de groaznica nenorocire cu potopul din părțile Caransebeșului, — și văzând că pentru a ajuta pe acel nenorocit frați ai noștri, a dăruit Majestatea Sa o sută de mii, guvernul tot atâtă, și orașele și comitatele și episcopii, și e pornită toată țara spre trimitere de milă, iar archierii au dat scrisori anume către credincioși ca să ajute pe cei ajunși de certarea seilor tari, — s'au mișcat și ei și au adunat în urma se însoară ștru frații din valea plângerzeu copil. Incolo! Nobă vre-o 44 de coroane.

Că tinerii întruniți butul tineri a aduna mila din București din vremea șocoata cât s'a putut mai mult folos și o satisfacție și un polițist, top nire, ținută într'un restaurant, și aflându-l încă

masă și haid cu noi

pe când ieșeau

oamenii dela biserică, ca pe un răufăcător, întâi la casa comunală. La casarmă sergentul cum a văzut pe tinerul numit, a zis batjocoritor:

— A! Dă ești naționalistul cel mare, pe care te am văzut la alegere la Bocșa, unde mi-a părut așa de rău că nu ți-am tras vre-o două cu patul puștii, să te satur de român mare!...

Intr'aceia iacă aduc și pe Petru Stoica și le iau banii: 44 coroane, ce adunase în grabă, și oprindu-i a mai aduna, după ce au luat protocol cu ei, i-au trimis acasă...

Iată soliile erei noi!

— **Târnosirea bisericii din Cernova.** Azi s'a oficiat în toată liniștea, deși cu mare solemnitate, târnosirea bisericii catolice din Cernova. Acest nume din localitate slovacă a inserat o pagină prea întunecată în istoria modernă a Ungariei, decât să trebuiască să reimprospăta cu acest prilej însemnătatea. Târnosirea a fost celebrată de însuși părintele Andrei Hlinka, odinioară martirul, azi păzitorul cu conștiința națională neprihănită a acestei biserici.

— **Cum luptă Sașii.** Citim „Libertatea” din Orăștie: Markovinovic, un șas din Orăștie, avea ceva de reparat prin curtea sa: lucra de vre-o 600 coroane. Nainte de alege să înțelesese deja asupra acestui lucru, cu măestrul întreprinzător zidar român Ioan Nasta din Grăștiu, și după alegere era să se spuice omul nostru de reparăturile din vorbă. Dar să vede că dl Dr. Markovinovic îi dase românului nostru lucru în nădejdea, că prin asta îi cumpără și votul pe sama Jidanului Wolfner-Farkas și după alegere, văzând că acest cinstit frate al nostru nu și-a vândut sufletul, ci a stat bărbărește în rând cu noi: îndată l-a luat lucrul cel era târguit și l'a dat la un Sas de al său!

Noi îi lertăm pe celce s'au vândut și nu-l sprinjim pe celce țin la neamul lor!

x **La croitoria universală.** I. Petrașcu, Sibiu — Nagyszeben, Strada Cisnădiei Nr. 30, Telefon 172. Se pregătesc cele mai frumoase haine, după croială cu șic, pentru civili: fracuri, saloane, jachete, sacouri, pardesiuri, paltoane etc. Asemenea să execută pentru oficeri și voluntari, tot felul de uniforme, iar în deopotrivă se află diferiți articli pentru uniforme: săbii, chipiuri, portofee, mănuși etc. Atrag deosebita atențiune asupra reverențelor procești, ce se pregătesc în atelierul meu, după moda cea mai nouă. Comandele se pregătesc în timp foarte scurt.

x **Fiind anul acesta criză de gheață,** cu atât mai mult trebuie să grijim ce dulap vom cumpăra pentru aceasta. Căci sînt cu adevărat bune numai acele dulapuri cari și conservă gheața, lucru prin care se face la gheață economie de cinci la sută. Astfel de dulapuri se află la Moskowitz S. fabricant de dulapuri de gheață, Budapesta, VIII. Rökk-Szilárd u. 10. a cărui fabricații se pot disface și astfel ușor curăți încunjurînd prin aceasta infecția. Din cauza prețului lor convenabil se bucură de preferința publicului.

Cronica socială și artistică.

Domnul și doamna Bărsan în Lipova. Popularii noștri artiști dramatici, domnul și dna Bărsan, vor da Luni în 4 Iulie, o reprezentație de teatru în Lipova.

BIBLIOGRAFII.

»**Biblioteca Minervei**« s'a îmbogățit mai nou cu trei volume de toată frumusețea. Sânt traduceri din literatura clasică franceză, făcute cu multă artă:

Nr. 83: Honore de Balzac, »Colonelul Chabert«, — traducere de Vasile Savel

No 84: C. Flammarion, »Cataclismul din Martinica«, traducere de Victor Anestin.

No 85: Voltaire, »Micromegas«, — cu o prefață de I.—B. Hétrat.

Comandele se pot face la Librăria »Tribunei« și la »Minerva«, Institut de editură, București, Bulevardul Academiei.

Biblioteca »Lumina« Nr. 2. »Călăul« de H. de Balzac, traducere de A. Măndru. — Cu numarul de față, editorul bibliotecii intră de-a dreptul în programul fărui, de a da cititorilor, pe

lângă lucrări originale de ale celor mai distinși scriitori, români, — și traduceri de ale celebrilor scriitori străini. Ca să zic că Balzac e unul dintre cei mai adânci scrutători ai firei omenești, ar fi puțin; căci nicăieri n'ai să găsești mai mult conflict dramatic, un gest mai larg și mai îndrăzneț concepție, ca la acest uriaș al genului omeneșc, Parecș, până și în cele mai mărunte lucrări, a râvnit să toarne în bronz neperitor, — bucuria și zbuciumul, nădejtea s'au desnădejdea firei omenești. Volumul de față ne înfățișează în peste 120 de pagini, trei nuvele: Călăul, Adio, și Desamăgire — trei perle din nuvelele lui filozofice, a căror talmăcire, datorită d-lui A. Măndru — unul dintre distinșii noștri poeți — într'un stil admirabil și într'o limbă neaoș românească îmbogățite, cu o lucrare de valoare mai mult, literatura noastră.

Prețul unui volum — 30 bani.

»**România Ilustrată**«, nrul 3 pe luna Iunie, a apărut un mătorul sumar interesant:

1. Dela frații din Macedonia. Români din ținuturile Megleniei, Veriei și Bitoliei (cu 12 ilustrațiuni) de P. Iufu și G. Cica. 2. Mi-e dor. (Poezie) de I. Bura. 3. Din America (Poezie) de Vasile Stoica. 4. Un loc de osândă. Seghedinu! (cu 4 ilustrațiuni) de Mihail Gașpar. (Reproducem articolul în nr.-ul nostru de astăzi). 5. Alegerile din Ungaria, de I. Russu-Abrudeanu. 6. Muzeul Anastasie Simu: Cu ocazia inaugurării cu 3 ilustrațiuni) de B. Brănișteanu. 7. Podoaba (Nuvelă) de Guy de Maupassant, trad. de I. Andreiaș. 8. Escrocii de jocuri: Trei zecl și unu (cu 3 ilustrațiuni) de Defectiv. 9. Câteva bucăți de Charles de Baudelaire.

Poșta Redacției.

V. Sp. (Ar) Precum aflăm a părăsit Franța și călătorește prin Spania, Nu știm când se va întoarce.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« institut tipografic, Nichin și cons.

Gaut 2 învățăcei

în prăvălia mea de modă, șpețerie, sticlărie, hârtie, piele și ferărie. Doriții să se adreseze lui **Petru Bărsan**, comerciant în Bozovics.

BORSZEKI

Borszék perla apelor minerale, remediū neîntrecut contra boalei englezești și a anemiei. Ca beutură recoroitoare neîntrecută, între toate celelalte ape.

Kardos Miklós, reprezentant și vînzător en gros pentru — ARAD. — Telefon: 647
Se găsește la firma Daniel Lajos » 98
Dür Kocsárd » 130
Éles Armin » 44
Färber Lajos și fratele » 311
Nagy Farkas » 263
Fejér Gyula » 75
Hoffmann Otto » 598
Crienfeld Ignätz și alți. De asemenea în orice cafenea și cârciumă mai bună.

„Wällischhof“ sanatoriu

aranjat după sistemul Dr. Lahmann, cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizicale și dietitice (1 oră și jum. depărtare dela Viena) în regiune romantică și sănătoasă. Posta și telegraf:

Maria Enzensdorf (bei Wien)

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

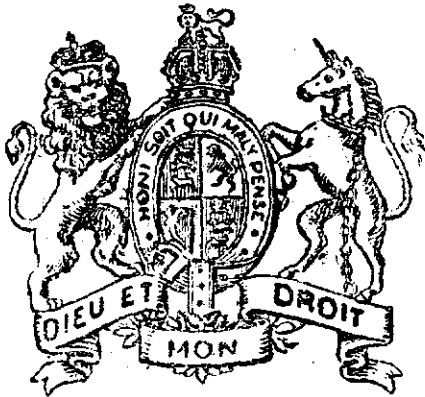
Medic român în Karlsbad.

Dr. ENEA NICOLA

KARLSBAD,

sa mutat în casa „Billroth” lângă Sprucei.

Josif Drăgan croitorie domnească de moda engleză în Oradea-mare — Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 1. (Lângă prăvălia Czillér).

Cea mai avantajoasă sursă de cumpărat haine pentru publicul din Oradea-mare, comit. Bihorului și din comitatele vecine. Haine în rate avantajoase aranjate ca în străinătate. Executare specializată. Specialități de materii engleze, scoțiene și din țară după cartea de modă și gust. **Mare asortiment de veste moderne.** Comandele se execută prompt și conștiințios.

Wurmlinger Mátyás,

lăcătar specialist pentru edificii.

Întreprindere pentru organizarea electricității și sfredelirea adâncă a fântânelor arteziane în **Lugoj, str. Weis nr. 6.**

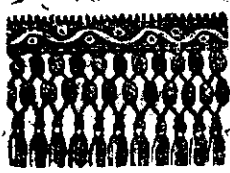
Primul atelier de reparaturi din Lugoj.

... și executăm **tot felul de reparaturi** ce se țin de specialității electrice și a altor afaceri înșei de lăcătar. ... a fântânelor artezice ... **prețuri moderate.**

NAGYIVÁN ANTAL găitănar

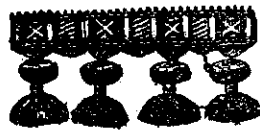
SEGHEDIN—SZEGED, Zrínyi-utca 2.

Am oaoarea să aduc la cunoștința p. t. public că mi-am asortat atelierul conform cerințor moderne și sunt în plăcuta poziție ca să pot susține concurența cu ori-ce fabrică din capitală, îndeosebi

atrag atențiunea asupra: **Împletiturilor, ciucurilor și decorțiilor pentru mobile și prapori, de- asemenea ori-ce ciucuri, decorății, masturi și găitane pentru uniforme de gală în cea mai splendidă execuție.**

Vanzătorilor li se dă rabat. Informațiuni prin scrisori la cerere se dau îndată. Comandele din provincie se execută repede și pr.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălaturul rufelor cu abur, în **ALBA IULIA Gyulafehérvár. Széchenyi-u.** (lângă biserica călug). Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și ori-ce lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și clopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețurile cele mai moderate.

Credit pe ipotecă, pe cambiu și pentru oficianți mijlocește

Herzog Sándor

ARAD, str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

SCHAEFER RICHARD GÉZA

lăcătar tehnic,

pentru zidiri, instalare de apeduct și canalizare în **ARAD, strada Batthyányi Nr. 17.**

Pregătește cordoane pentru râuri, trepte și baleoane, vetre de fierț din fier făurit.

Atelier de instalare:

Rățele de țevi pentru apeduct. Jațuri fără miros. Pissoare, spălătoare, odăi de baie și aranjare de ori-ce sistem — pentru încălzire centrală.

NOUATE! Mode de cogulare de autogen sau automat cu ajutorul acetilenului sau oxigenului, prin ce obiectele stricate pregătite din fier făurit, oțel, fier vărsat și aramă în modul acesta se pot repara ușor, conform scopului.

Asudarea mânilor! Asudarea picioarelor! Asudarea subțioarelor!

Începează în decurs de o oră dacă folosim:

„SUDORAN”-ul

a lui **MOLNÁR.**

Copiile epistolelor de recunoștință sunt autenticitate de notarul public

Stim. dle farmacist! Medicamentul **»SUDORAN«** comandat de la Dia, vă mărturisesc, e bun și mi-a folosit. Primiți mulțămitele mele. Cu stimă Cort. S.P.

On. d. Molnár János, farmacie la **»Duhul sfânt«** Szombathely. Nu pot întrelăsa ca să nu vă fie cunoscut, că medicamentul d-tale **»SUDORAN«** contra asudării picioarelor și subțioarelor are efect surprinzător și e nevătămător și cu conștiința liniștită îl recomand oricui. Cu stimă Sz. M. căp. înretr., R. St. Die! Din **»SUDORAN«**, leac contra asudării

picioarelor, mânelor și subsuori am procurat încă pentru 3 persoane, și întrebându-i despre rezultat, l-au laudat foarte. Cu stimă A. S. învățator, Gy.

St. Dle apotecar Molnár! Răspunzând la cartea d-tale, am cea mai mare recunoștință pentru **»SUDORANUL«** d-tale. Pentru că și eu am suferit în mare măsură de asudarea picioarelor și după două massage mi-a trecut de tot. Am mântuit și alții mulți cu produsul d-tale și te rog să-mi mai trimiți 2 sticlute — și acestea pentru alții. Am rămas cu stimă O. K. ospătar S.

St. Dle apotecar! Am primit **»SUDORANUL«** comandat, contra asudării de picioare, mâni și subsuori. Credemă, că cine-l folosește după receta prescrișă, îl alină de neprețuit. Cu stimă F. E. coafăr, F.

Așa zisul **»SUDORANUL«** contra asudării de picioare, mâni subsuori, pregătit de d-voastră, are un efect atât de excelent și sigur, că cu cea mai bună conștiință îl pot recomanda nu numai celor din patrie ci și străinătății, întrucât **»SUDORANUL«** întrece mult toate fabricatele străine, de cari m'am folosit până acum. Iți datorez mulțămită, că m'am scăpat de boala neplăcută, Salut R. A. învățator A.

Se poate comanda la pregătitorul:

Molnár János, apotecar în Szombathely.

Prețul unui flacon 1 cor. 30 fl.

dacă se trimite suna înainte, porto-franco.

Numai **»SUDORAN«** prov. cu marcă să se primească.

Dulapuri de gheață

sunt indispensabile pentru orice casă!

Dacă vrei să cumperi un dulap de gheață bun, trainic și ieftin, atunci comandă invenția proprie de dulapuri **Moskovitz** a căror părți constitutive se pot desface ușor și curăți, făcând în

ghiață o economie de 5% la sută. — Prețuri foarte moderate. Prospecte de prețuri ilustrate trimite gratis și franco:

Moskovitz S.

fabricant de dulapuri de gheață în Budapesta, VIII, Rökk Szilárd-u. 10.

Tot-felul de pâine bună de cartofi din Brașov.

TENTESCH VILMOS JÁNOS brutărie și pregătitor de alimente. Brașov—Brassó, Közép u. 23. (Ó-Brassó).

Gustuoasă.	Specialități de prăjituri: pesmet (biscuit) de ovăs și grâu pentru sănătate, pâine lată pentru diabeți, pâine de ovăs pentru reconvașenței, pâine Graham, prăjituri cu nuci Graham, pâine de nuci Graham, pesmet (zwiebak) de nuci Graham, pesmet (zwiebac) de slad de nuci Graham, pâine fină și dură Graham pentru anemici — și suferinzi de stomach și pentru nutrirea pruncilor. — Cafa-caramel-cereale-poame, extracte de nucă (unt de nucă).	Nutrițoare.
Ușoară de mistuit.	Distins la expoziția internațională a brutarilor în anul 1907, din Budapesta cu medalia de aur și la expoziția internațională de igienă din Paris cu medalie de aur și cu dipl. de on. Catalog gratuit.	Producătoare de sânge.

Specialități de prăjituri și pesmet (zwieback) de Brașov.

Sănătatea este comora cea mai prețioasă.

Fabricația cea mai bună de

PIELE

și de tălpi, fabricația proprie de **partea de sus a ghetelor**, în asortimentul cel mai mare, cu toată scumpetea se găsesc cu **prețurile cele mai ieftine** în magazinul de piele al lui

Gyöngy Sándor

BUDAPEST III., Tavasz-u. 1.

Distins cu diploma de recunoștință
:: în anul 1904. ::

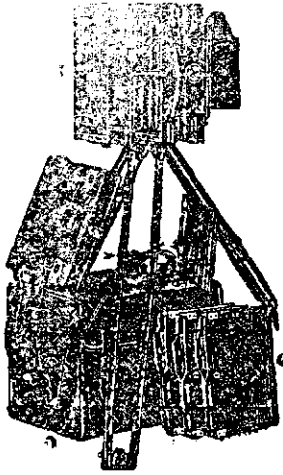
Catalogul ilustrat a prețurilor gratuit.

PETRY ÁRPÁD

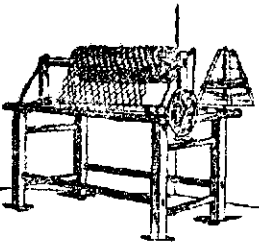
orologier și optic, singurul vânzător de mașini de fotografiat «KODAK» în Oradea-mare-Nagyvárad, Rákoczi-út 3.

Mare asortiment de: oroloage de aur, enint, ni-kel, cu pendulă, deșteptătoare, rășeu cancelarie și de Schwarzwa'd. —

Mașini de fotografiat și ajustări pentru amatori. Ochelari veritabili Rodenstock Diaphragma. Mare asortiment de sticle periscopice, obiective, lornete, și de alte obiecte optice. — Prăvălia mea îi stă la dispoziția on. public un Refraktometru de Rodenstock (mașină pentru examinarea ochilor) prin ce se știe imediat ce fel de sticle sunt de lipsă. —

Mare asortiment de sticle periscopice, obiective, lornete, și de alte obiecte optice. — Prăvălia mea îi stă la dispoziția on. public un Refraktometru de Rodenstock (mașină pentru examinarea ochilor) prin ce se știe imediat ce fel de sticle sunt de lipsă. —

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente

H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca.

Nu trebuiesc anteprenori; domeniile, comunele, siguranței: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

— Prim lucrător mijlocesc. —

Recomand și mașini pentru impletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco.

— Premiat la 6 expoziții. —

Lucza József

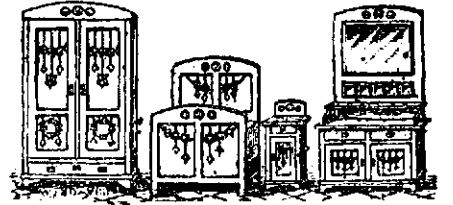
atelier chimic pentru curățitul hainelor în Szeghedin (Szeged) Laudon-u. Nr. 9.

PRIMEȘTE:

vopsirea și curățirea hainelor bărbătești, femeiești, de copii și preoțești, postav de mobile, haine de doliu — mai departe primesc curățirea penelor de pat, cu mașina prin ce își redobândesc culoarea albă și uscățimea originală și vor fi scutite de praș. Comandele din prov. se efectuează imediat și pr.

Schuster Ferencz

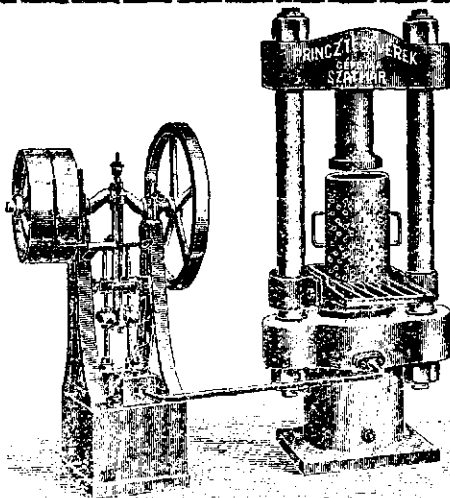
măsar pentru zidiri și mobile în Temesvár-Erzsébetváros, Korona-u. 18.

Execută după planuri proprii sau străine

mobile

pentru dormitoare, prânzitoare și saloane precum și aranjamente pentru cancelarii și prăvălii cu prețuri moderate.

Atelierul de mașini și pentru clădit mori

PRINCZ TESTVÉREK

din SZATMÁR.

- Pregătește petrine și orice mașini pentru stors olei, mánate cu apă
- mașini de desghioat, sfărmat și prese, pe lângă asta cele mai exacte transmisiuni cu — tractație circumpeșială. —
- Instalăm mori pe tain, ori cu cilindre.

IOSEF JIKELI

SIBIU, str. Ciszădiei Nr. 47.

Telefon Nr. 190.

neguțatorie pentru articli de sticlă, porcelan și metal; fârfurii și blade inflorate, rame pentru icoane, globuri și lămpli, oglinzi țigle de sticlă.

Recomandă scule bisericesti:

Cupă și vas de botez; Potire argintate pe dinăuntru aurite; Cădelniță; Căldărușe pentru apă sfințită; Candele de părete de bronz; Candele argintate; Cruci; Sfeșnice de altar; Candelabre.

Ieftin de tot: Candelabru aurit, pentru 6 luminări, în mijloc cu vas pentru unt-de-lemn și glob de sticlă roșie cu prisme de sticlă cu tot K 43—

— La dorință se vește cu catalog gratis și franco. —

In atenția onoratului public!

Am onoarea a aduce la cunoștința onoratului public, că eu r Aprilie 1910 am deschis un magazin de ciclote și mașini de cusut și un atelier de reparaturi, în Str. Foryay 20 (casa Guttman).

Aducând aceasta la cunoștința onor. public remarc că în urma cunoștinț. lor mele sunt în plăcuta situație ca orice lucrări din ramul acesta să le execut spre deplina mulțumire și pe lângă prețurile cele mai convenabile. Schimburi și reparaturi se efectuează ieftin și conștiințios. Reomacându-mă atenției și bunăvoinței publicului, asigur că nizuința de frunte îmi va fi și mi servesc clientela culant, făcându-mă est-fel vrednic de încrederea ei.

KAPPNER MOR,

electrotehnic

Arad, Str. Foryay (Casa Guttman).

Se instalează sonerii și telefoane pe lângă garanție.

Dacă voîți să cumpărați mezeluri și șuncă
— din loc curat și pregătite gustos —

Să vă adresați:

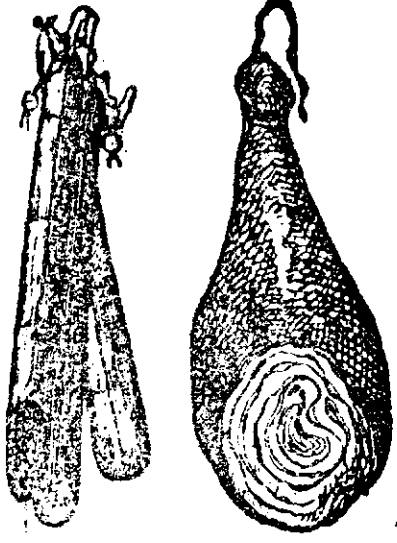
către fabrica de măcelărie și cărnărie cu putere
electrică (fond. în a. 1879) a lui

LÁSZLÓCZKY TESTVÉREK

CLUJ—KOLOZSVÁR, Mátyás király tér 23. (Iparospalota)

unde se pot căpăta zilnic următoarele mezeluri:

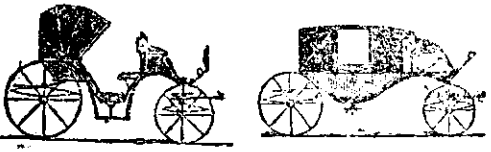
Pariser	— — —	Cârnaț-șuncă	— — —	Galantin de mai	— — —
Crinolin	— — —	Rollui șuncă	— — —	Masaie	— — —
Extra	— — —	Rusesc	— — —	Picior umplut	— — —
Caș de carne	— — —	Rollut rusesc	— — —	Mortadella	— — —
Caș cu măieș	— — —	Paranea	— — —	Gotiha	— — —
Cârnați p. vâcători	— — —	Măieș rece	— — —	Mensel	— — —
Cârnați cu sl. p. vânăt	— — —	Caș rece de măieș	— — —	Caș de limbă	— — —
Salamă de vavă	— — —	Pastete de mai	— — —	Sângerete cu slăină	— — —
Pastete de sânge	— — —	Rollui de pept	— — —	Limbă umplută	— — —
Caș de porc I	— — —	cu felurite umflături ș. a.	— — —	Rollui de carne	— — —
Caș de porc II	— — —	cu sânge, mai, limbă.	— — —	Galantiu de vițel	— — —
Cași de urzchi	— — —	Tortă de carne	— — —	Pastete de ciuperci	— — —
Cartoș negru	— — —	Cracovean	— — —	Pastete de mai de găscă	— — —

Comandele, atât cele din pro-
vință cât și cele din loc, se
execută prompt și în calitate
neexcepționabilă,

Recomandăm preparare pro-
pria, precum și șuncă de Cașovia
și Praga, carne fină, slănină
albă, afumată, ardeată, fiartă și
pentru unsoare și unsoare proas-
petă de porc.

Cărnuri proaspete, ș. a.
carne de vită, de vițel mare și
sugător zilnic carne de porc
și de miel dimineața dela orele
6—1 și d. a. dela, 3—8^{1/2}.

Urmasul lui P. SORS

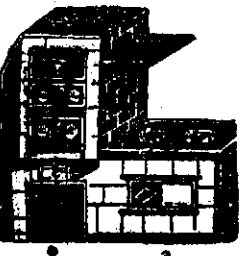
FRANZ AGNICSEK

Temesvár-Fabric, Dreikönig-G. 30—32.

Își recomandă atelierul său pentru ori-ce fel de

reparații și curelărie

reparațiile cele mai ieftine. Ori-ce reparații la
noi și vechi se efectuează repede și prompt.

Zorger György

lăcătar artistic și pentru clădiri
Nagyvárad, Körös-utca 9.

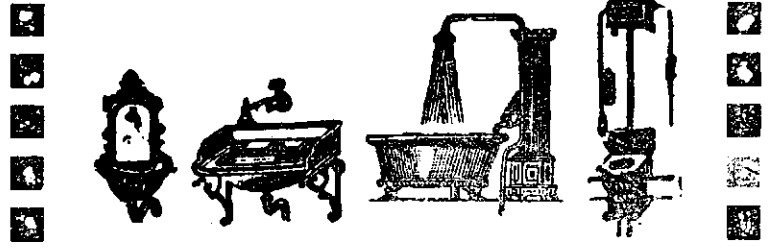
Pregătește orice lucrări din acest ram, cât și reparații ca

scări, coridoare, cerdacuri, grillage,
căminuri, porți, ferărie pentru portale
și clădiri, deasemenea repararea și
prefacerea caselor vertheimiane etc.

aranjament pentru — rle de metal aranja-
măcelării și căsăpii, — mente pentru biserică
făbriellefuri, strungă- — in execuție splendidă.

Desemnuri și prospecte se trimit gratuit.

BERNACSIK JOZSEF căldărar și specia-
list pentru apaducte
Oradea mare · Nagyvárad, Kert-u. 7.

Primește orice lucrări și reparații din acest ram, atât hărăgărie cât
și apaducte. Recomandă atenții publicului și arhitecților, noua sa
invenție brevetată și scutită contra înghețului, pentru spălarea latrinelor;
invenția superioară celor asemănătoare, cari se află în circulație, pentru
mecanismul ușor și aplicabil ori-unde. Am fost aplicat 10 ani ca
primul monter la apaductul orașenesc din Oradea mare.

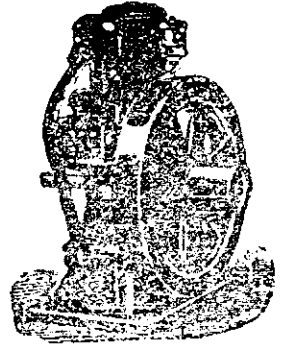
— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

Atelierul special de reparat
al renumitei firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Józsefváros, Bonnáz-u. 14. —

Primește tot-felul de reparații și transformarea mo-
toarelor cu benzină, gaz și uleiuri brut, absorbitoare
de gaz, locomobile cu benzină și uleiuri brut și Arla-
puri p. trier. Bastimente cu benzină, pompe-motor.
Mașină de fabricat ghiață. Montări specialiste de
mori cu prețuri moderate, precum și reparații de
automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit
de articli tehnici. Filtele magnetice. Unsoari. Material
de condensare. Arzătoare cu acetilen. Materi-
al pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de
prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios
— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 318. —

**PRIMA FABRICĂ LUGOJANĂ
DE CEMENT ȘI BETONIZARE
INTREPRINDERE PENTRU EDIFICĂRI**

Knott József

Fabrica:
în drumul Buziașului
în fața casei de vamă.

Cancelaria de zidire:
Telefon Nr. 119.

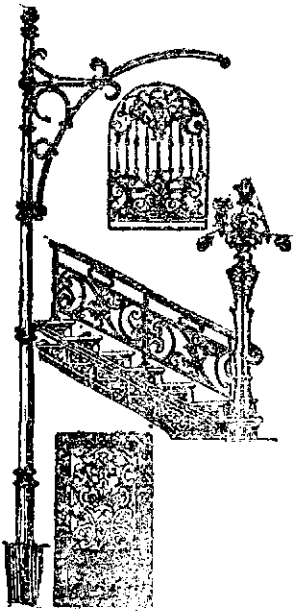
În fabrica mea sunt aplicați numai indivizii cei
mai buni de lucru din capitală și mă rog, că
precum până aci, așa și de aci înainte să fiu
cercetat cu toată încrederea. Primește toate
lucrurile aparținătoare acestei branșe și susțin
o magazină bogată de cement pentru țevii,
sârme, trepte de piatră, vâlăe, petrii
la hotare, sămănătoare, fundamente la
cuptoare, cruci la morminte. — Primește mai
departe edificare și betonizare de poduri
mai mari și mai mici, conduceri de apă,
vaduri, padimentare de terase, provederea
pe din jos a pereților cu table de mozaic,
precum și cu table de cement în diferite
culori.

Vinderea în mare și mic a cementului
— de Portland și Roman. —

Pentru pregătirea și calitatea celor aici înșirate primesc
și oferz garanție.

— La dorință servesc bucuros cu planuri și preliminar de spese. —

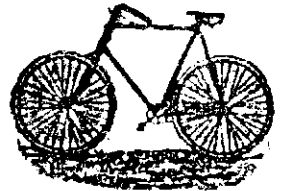
B. Bak Sándor

lăcătăr și zidar specialist
Kolozsvar, Malom-u. nr. 16.

Recomandă vâртеje pentru ferestri sistem Szultzberger, sunt cele mai bune — reprezentanță pentru părțile ardelen.

In nou zidita fabrică se execută:
tot-felul de lucrări de lăcătăr, fiere pentru zidiri,
compoziții de fier, gratii și lucrări de fier, etc.
gratii și lucrări specialiste de faur. — Telefon nr. 508.

Mașini de cusut pentru trebunțe casnice sau industriale, de cea mai bună fabricație.

biciclete și gramofoaane

se pot cumpăra cu prețuri moderate

și plătitre în rate favorabile la

Bodor Béla

magazin de mașini de cusut și biciclete în

Făgăraș, Str. Honvéd Nr. 11.

In atenția onoratelor dame!
In salonul de modă pentru
pălării speciale de dame,
deschis în Sibiu, Fleischer-gasse Nr. 7-9,
al d-nei **Johanna Jekeli,**

se găsește în bogat asortiment cele mai noi modele de Paris, atât gata cât și forme numai. Intrarea e liberă și neobligătoare, prețurile cele mai moderate.

Se primesc totfelul de reparaturi și transformări; pălării de doliu se fac gata în 24 ore.

Se află în depozit totfelul de reticole, genți pentru dame, moderne și prima calitate.

SENZAȚIE!

Marele magazin de modă

aranjat după modelul orașelor mondiale

a lui

Püspöky Miklós

Kolozsvar, Mátyás király-tér 20.

(In propria casă, edificată pentru acest scop).

== Secții deosebite. ==

Modă bărbătească | Modă pentru copii

Modă pentru femei | Trusouri.

Rufărie, Pânze, Albituri.

Pentru atelierul meu de împletit ciorapi, primesc orice comande.

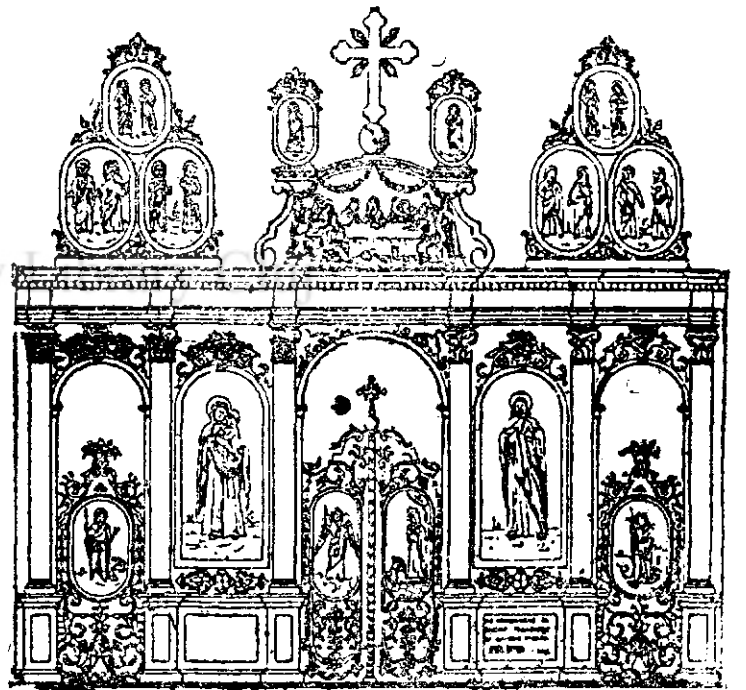
Fondată la 1870.

Fondată la 1870.

— Edificător de altare și iconostase bisericești. —

Komáromi László

Rákospalota (I. Budapesta) Str. Főut 49.

Edifică și aranjază pe deplin:

altare, iconostase, icoane, statuie, strane, amvoane, scaune (bănci) bisericești, ș.a.

Renovez pe deplin, ori în parte bisericile pe lângă prețuri foarte ieftine. Poftim pe ori-cine să binevoiască a compara preliminarile mele cu ori-care din străinătate.

— Atelierul de fotografiat a lui —

Csizhegyi Sándor

Cluj—Kolozsvar, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

* * *
Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități pe pânze ori mătase cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj—Kolozsvar, piața Mátyás király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz.

Referindu-vă la „Tribuna” veți avea favor în prețuri.